

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ

PREZENČNÍ STUDIUM

2014–2016

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Erika Jeřábková

**Cestovních ruch specifických skupin – uspokojování potřeb
se zaměřením na segment dětí a mládeže**

Praha 2016

**Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.**

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER

FULL-TIME STUDIES

2014-2016

DIPLOMA THESIS

Erika Jeřábková

**Tourism - meeting the needs of specific groups focused on
segment of children and youth**

Prague 2016

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Erika Jeřábková

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Lukáši Novotnému, M.A., Dr. za odborné vedení, pomoc s výběrem tématu a se zpracováním diplomové práce, velkou trpělivost a cenné rady při zpracování této práce.

Anotace

Diplomová práce s názvem „Cestovních ruch specifických skupin – uspokojování potřeb se zaměřením na segment dětí a mládeže“ se zabývá cestovním ruchem dětí a mládeže, zejména jeho nabídkou produktů a služeb určených tomuto specifickému segmentu z hlediska pedagogiky volného času. V teoretické části diplomové práce se zabývám charakteristikou tohoto segmentu, novými trendy cestovního ruchu vhodnými pro tento segment, jsou zde také popsány principy pedagogiky volného času. V praktické části se práce zabývá podrobnou analýzou nabídky cestovních kanceláří na českém trhu a jako řešení jsou navrženy dva produkty pro tento segment s ohledem na pedagogiku volného času.

Klíčová slova

Cestovní ruch, děti, mládež, motivace, pedagogika, potřeby, rizika, volný čas

Annotation

Diploma thesis titled „Tourism - meeting the needs of specific groups focused on segment of children and youth“ deals with tourism activities of children and youth, especially it's range of products and services for this specific segment from the point of view of pedagogy of leisure time. In the theoretical part of the thesis I deal with the characteristics of this segment, new trends of tourism for this segment, there are also described the principles of pedagogy of leisure time. In the practical part of the thesis deals with the detailed analysis of the offers of travel agencies on the Czech market and as the solutions are designed for two products for this segment with regard to pedagogy of leisure time.

Keywords

Hazard, children, leisure time, motivation, needs, pedagogy, tourism, youth

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	12
1.1 Cestovní ruch – definice a druhy	12
1.2 Segment cestovního ruchu - děti.....	13
1.3 Segment cestovního ruchu - mládež.....	14
1.4 Charakteristika služeb v cestovním ruchu	18
2 NOVÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU PRO DĚTI A MLÁDEŽ	20
2.1 Volunturismus.....	21
2.2 Couchsurfing	22
2.3 Poznávací cestovní ruch.....	23
2.4 Batůžkový cestovní ruch	24
2.5 Geocaching	25
3 SPECIFIKA CESTOVNÍHO RUCHU DĚTÍ A MLÁDEŽE	27
3.1 Volný čas dětí a mládeže	27
3.2 Potřeby segmentu dětí a mládeže v cestovním ruchu.....	33
3.3 Motivace segmentu dětí a mládeže v cestovním ruchu	34
4 PEDAGOGICKÉ ASPEKTY VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE.....	36
4.1 Pedagogika volného času.....	36
4.2 Pedagogické ovlivňování volného času.....	38
4.3 Rizika spojená s využitím volného času dětí a mládeže	39
PRAKTICKÁ ČÁST	42
5 ANALÝZA NABÍDKY CK V ČR A JEJICH NABÍDKY ZÁJEZDŮ PRO DĚTI A MLÁDEŽ	42
5.1 Analýza trhu ck s ohledem na segment dětí a mládeže.....	42
5.2 Nabídka produktů cestovních kanceláří	44
5.3 Swot analýza nabídky trhu.....	56
6 NÁVRH ZÁJEZDU PRO DĚTI S OHLEDEM NA PEDAGOGIKU VOLNÉHO ČASU	59
6.1 Popis zájezdu	59
6.2 Zájezd z hlediska pedagogiky volného času	60

6.3	Udržitelnost a realizovatelnost produktu	65
7 NÁVRH ZÁJEZDU PRO MLÁDEŽ S OHLEDEM NA PEDAGOGIKU		
VOLNÉHO ČASU		66
7.1	Popis zájezdu	66
7.2	Zájezd z hlediska pedagogiky volného času	68
7.3	Udržitelnost a realizovatelnost produktu	78
ZÁVĚR		79
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		81
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ		91
SEZNAM PŘÍLOH		93

ÚVOD

V současné době je cestovní ruch stále více rozšířen a zájem o něj se zvyšuje, roste jeho podíl na HDP a zaměstnává čím dál více lidí. Mnozí si pod pojmem cestování představí velké dálky, cestování letadlem a exotické destinace. Z tohoto důvodu se mohou domnívat, že cestování je výsadou movitých lidí, kteří mají mnoho času, finančních prostředků, jsou svobodní, flexibilní a perfektně ovládají cizí jazyky. Není tomu však tak.

Segment dětí a mládeže je zajímavou specifickou skupinou v cestovním ruchu, která tuto myšlenku vyvrací. I děti a mládež, bez velkého množství finančních prostředků a bez ovládnutí cizího jazyka, mohou být účastníky cestovního ruchu. Cestovní ruch má velký potenciál a skrývá mnoho možností k využití volného času dětí a mládeže. Z toho tedy vyplývá otázka, jak lze zajistit využití volného času, zejména v období prázdnin, kdy má tento segment volného času nejvíce tak, aby bylo postaráno o správné formování osobnosti a volný čas byl tak efektivně využit pro rozvoj dětí a mládeže a jejich seberealizaci, aby jeho náplň byla natolik kvalitní, že předejde negativním dopadům nesprávného využití volného času. Volný čas je velice specifickou oblastí, kterou formují potřeby a motivace účastníků. Pokud potřeby a motivace nejsou uspokojovány s pomocí dospělých, děti i mládež si dříve či později najde vlastní způsob jejich uspokojování a s tím jsou spojena také rizika.

Jaká rizika nedostatečné využití volného času má, jak lze těmto rizikům předcházet, jakými potřebami a motivací segment dětí a mládeže disponuje, jak lze správně formovat osobnost dětí a mládeže a volný čas efektivně využít pro jejich rozvoj, bude zpracovávat v této diplomové práci. Sama jsem již matkou, a protože vidím, že s tím, jak se mé dítě vyvíjí a jeho potřeby se mění, nejsem schopna naplnit všechny tyto potřeby, které jsou spojené s volným časem mého dítěte a tak jsem se začala zajímat a možnosti využití volného času tak, aby byla jeho osobnost správně formována, a téma je pro mne tudíž aktuální. Protože jsem nenašla dostatek informací a nabídek jak ze strany organizací, tak ze strany cestovních kanceláří, rozhodla jsem se jít v této problematice více do hloubky a téma zpracovat. Výběr zdrojů informací je různorodý, protože literatura je dostupná pouze k tématům pedagogiky volného času a cestovního ruchu jako takového či se zaměřením na jiné segmenty, nedohledala jsem literaturu,

kteřá by se zaměřovala na cestovní ruch dětí a mládeže a to ani v zahraničí. Proto věřím, že práce bude přínosem jak pro samotné rodiče, tak instituce zabývající se volným časem dětí, i pro subjekty v cestovním ruchu a jeho pracovníky. Z literárních zdrojů jsem tedy čerpala zejména téma pedagogiky volného čau a její pedagogické ovlivňování, ostatní témata jsou čerpána z internetových zdrojů českých i zahraničních. Pro dosažení cílů jsem zvolila metody analýzy současného stavu a komparace zařízení, syntézu výsledků a poznatků a navrhnu i opatření vedoucí k rozvoji nabídky.

Z výše popsaných důvodů je hlavním cílem diplomové práce porovnání nabídky primárních atraktivit cestovního ruchu specializovaných na segment dětí a mládeže u vybraných cestovních kancelářích. Dětský cestovní ruch lze považovat za jednu z nejnovějších forem cestovního ruchu, přičemž je přirozeně zaměřena na děti, mládež a jejich volnočasové aktivity. Nabídka těchto aktivit bude porovnána z hlediska možnosti účasti dětí a mládeže, zejména co se týče samostatnosti, finančních nákladů, a komplexnosti nabídky. V rámci splnění vytyčeného cíle jsem zkoumala další dílčí úkoly, jakou jsou vymezení segmentu dětí a mládeže, analýza jejich potřeb a motivace, vymezení pojmu volný čas a jeho náplň, a s tím spojenou prevenci a rizika. Součástí práce jsou i nové formy cestovního ruchu, které by mohly náplň volného času dětí a mládeže zajistit. Na závěr bude navrženo opatření ke zlepšení nabídky sloužící k uspokojování potřeb daného segmentu.

V teoretické části této práce se zabývám cestovním ruchem, rozdělením segmentů a specifikací segmentu dětí a mládeže, jejich psychologickými aspekty a charakterem segmentu, specifiky služeb v cestovním ruchu a faktory, které účast na cestovním ruchu ovlivňují, o čemž pojednává první kapitola.

Ve druhé kapitole se věnuji popisu nových forem cestovního ruchu, které jsou vhodné pro segment dětí a mládeže a umožňují jim jejich aktivní účast, konkrétně jsou popsány formy dobrovolnického cestovního ruchu, který je zajímavý především pro mládež, a to z důvodů splnění požadavků účasti a finančních důvodů, dále Couchsurfing, který je též vhodný spíše pro mládež, poznávací cestovní ruch, batůžkový cestovní ruch, který zatím není příliš známý a geocaching, který je vhodný pro všechny věkové kategorie, tedy pro opravdu malé děti, mládež i dospělé.

Třetí kapitola pojednává o specifikách cestovního ruchu dětí a mládeže, především o volném čase, co vlastně volný čas je, jak s ním lze naložit a jak ho lze využít

a efektivně zaplnit, dále se zabývám potřebami a motivací účastníků, které volný čas dětí a mládeže formují. Zjištěné skutečnosti budou sloužit jako podklad pro zkoumání dat při analýze nabídky cestovních kanceláří a jako podklad pro tvorbu produktu pro tento segment.

Čtvrtá kapitola se věnuje pedagogickým aspektům využití volného času, tedy pedagogice volného času, pedagogickému ovlivňování volného času, proč je důležité volný čas dětí a mládeže pedagogicky a nenásilně ovlivňovat, budou nastíněna i rizika, která mohou nastat při nedostatečném zasahování do aktivit dětí a mládeže ve volném čase.

V praktické části se budu zabývat analýzou nabídky českých cestovních kanceláří určenou pro segment dětí a mládeže, nabídkou produktů z hlediska využívání volného času dětí a mládeže, nutnosti doprovodu dospělé osoby při účasti dětí a mládeže, možnostech stravování apod. Též bude sestavena i SWOT analýza.

Kapitoly 6 a 7 se budou věnovat návrhu řešení a na základě zjištění v teoretické části a analýzy v praktické části budou navrženy dva produkty, jeden pro děti ve věku 6 - 15 let a druhý pro mládež ve věku 15 – 24 let. Zájezdy budou popsány včetně programu a finančního rozpočtu podle zásad zachování bezpečí a hygieny volného času. Dále bude popsána také udržitelnost produktu.

Na základě nedostatku informací ohledně cestovního ruchu dětí a mládeže byly pro tuto diplomovou práci stanoveny následující hypotézy:

- 1) Nabídka cestovních kanceláří je dostatečná pro rozvoj cestovního ruchu dětí a mládeže, děti mohou cestovat pouze v doprovodu rodičů, kteří si potřebují odpočinout a jelikož děti nemají zájem o efektivní výplň volného času, nabídka pobytových a rekreačních zájezdů pro rodiny s dětmi je dostačující. Cestování vyžaduje finanční prostředky, kterými mnoho mladých lidí nedisponuje, proto není nutné tvořit nabídky i pro mladé lidi.
- 2) Nabídka cestovních kanceláří je nedostatečná, volný čas dětí a mládeže je nutné pro zdravý vývoj jich samotných i vývoj společnosti ovlivňovat a efektivně využívat. Mladí lidé jsou flexibilní a přizpůsobiví, mají zájem o cestování a zdokonalování se v cizích jazycích, pro velkou motivaci jsou ochotni cestovat i v nepříznivých podmínkách, do dalekých destinací i výměnou za své služby.

TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1 CESTOVNÍ RUCH – DEFINICE A DRUHY

Cestování a cestovní ruch mají dlouholetou tradici. Z počátku se cesty uskutečňovaly pouze na suchu a po vodě, později se začalo cestovat i vzduchem. Příčiny prvních výprav byly převážně obchodního a náboženského charakteru. S narůstajícími možnostmi tehdejších obyvatel a rozvojem dopravy se začal objevovat i zájem o cesty za poznáním. Nejznámějšími cestovateli na počátcích cestovního ruchu byli Marco Polo a Kryštof Kolumbus.¹ Avšak teprve v 60. letech 20. století se organizovaný cestovní ruch stal masovým jevem. Cestování se stalo dostupnější vlivem technického rozvoje, zvýšenými možnostmi obyvatel a růstem jejich životní úrovně.²

„Objevuje se vznik nových potřeb, v němž se uplatňují nabyté zkušenosti. Člověk se naučil získávat určité odměny a vyhýbat se určitým trestům a to se často zafixovalo v konkrétních návycích (zejména apetitech, které se netýkají jen jídla), došlo ke zpředmětnění potřeb a tím i ke vzniku motivovaných behaviorálních komplexů. Obecně lze říci, že se vytvořila určitá individuálně specifická hierarchie hodnot, která je soustavou preferencí určitých cílů. Lidé aktivně vyhledávají odměny. Vliv asociací vede k tomu, že nové tendence vznikají ze starých prostředků, které vedly k dosažení cíle a osvědčili se tak jako úspěšné.“³ S rozvojem cestovního ruchu souviselo i založení první cestovní kanceláře na světě v roce 1877. Jejím zakladatelem byl Thomas Cook a jeho první kancelář je dodnes v provozu.

Podle UNWTO můžeme cestovní ruch chápat jako dočasnou změnu místa pobytu mimo trvalé místo bydliště za účelem rekreace, poznávání a spojení mezi lidmi.⁴ Ostatní definice uvádějí: „Cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu ne delší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času, podnikání nebo jinými účely, nesouvisejícími s výkonem

¹FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001, s. 9. Manažer. ISBN 80-247-0207-X.

²HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. s. 10. ISBN 978-80-7373-107-6.

³NAKONEČNÝ, Milan. *Úvod do psychologie*. Praha: Academia, 2003. s. 111. ISBN 80-200-0993-0.

⁴The UNWTO World Tourism Organization is a specialized agency of the United Nations. *World Tourism Organization UNWTO* [online]. neuváděno [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/content/understanding-tourism-basic-glossary>

výdělečné činnosti v navštíveném místě“⁵ „Cestovní ruch je činnost osoby, cestující ve volném čase na přechodnou dobu do místa mimo její trvalé bydliště, a to za jiným účelem, než je vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném městě.“⁶ „Cestovní ruch podle AIEST definujeme jako souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob, přičemž místo pobytu není trvalým místem bydlení a zaměstnání.“⁷

1.2 SEGMENT CESTOVNÍHO RUCHU - DĚTI

Dětství se považuje za přechodnou fázi, která je ukončena integrací do společnosti dospělých. I přestože se dítě stává dospělým člověkem, fenomén dítěte přetrvává trvale jako součást společnosti. Přestože se na fázi dětství pohlíží jako na přípravnou, počáteční fázi člověka, jsou aktivity a role dětí ve společnosti významné stejně jako role a aktivity dospělých.⁸ Všechny okruhy činností dětí jsou zaměřeny na ochranu dětí, na jeho zdravý fyzický a psychický vývoj, na vytváření vhodných podmínek v procese vzdělávání, ale také ve volném čase. Každá činnost je velmi důležitá pro formování osobnosti.⁹

Každý jedinec prochází od dětství přes dospívání k dospělosti určitým vývojem. Z výše uvedených důvodů je důležité ho znát. Podle J. Loevingerové jsou určité vývojové stupně a struktury, které se mohou volně zafixovat a přetrvávat. První rok života odpovídá stadiu autistickému, předsociálnímu. Jedinec je obklopen pouze svými pocity, i když už začíná vnímat prvky svého blízkého okolí. Pokud zůstane ve fázi tohoto vývoje, je oddělen od druhých, neumí se začlenit, je odkázán na život v sociální péči. Pro druhý a třetí rok je typické impulsivní stadium, dítě provádí, co si zrovna usmyslí, nepřemýšlí nad následky. Působí dojemem bezohlednosti, i když takto je nemůžeme hodnotit. Pokud ustrne vývoj na této úrovni, jedná se o amorálního psychopata, který neumí odkládat uspokojení svých potřeb nebo dokonce rozlišovat mezi žádoucími potřebami a nežádoucími. I přestože se tělo dál vyvíjí, mozek zůstává

⁵VANÍČEK, Jiří a Miroslav KŘEŠŤAN. *Školení a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu - průvodce v cestovním ruchu: Marketing cestovního ruchu* [online]. Praha: MMR ČR, 2007. s. 4. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/ba898846-3cc2-4274-9c8e-6bb974c08475/GetFile20.p>

⁶DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2004. s.12. ISBN 80-7168-901-7.

⁷RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: (soubor studijních materiálů)*. Vyd. 2., (1. v nakl. Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2007. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-44-1.

⁸JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, c2001. S. 28. ISBN 8071785350.

⁹MASARIKOVÁ, Anna a Pavol MASARIK. *Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. Vyd. 2. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2002. s. 164. ISBN 80-968735-0-4.

na úrovni dvou až tříletého dítěte.

Pro čtvrtý až osmý rok, někdy i desátý rok života je přirozené být oportunistický. Jedinec v této fázi jedná svévolně, snaží se zalíbit, charakteristická je vypočítavost, i když tato vlastnost je vlastní spíše dospělým, kteří na této úrovni zůstali. Osmý až šestnáctý rok označuje období za konformní. Zde dospívající dodržuje stanovená pravidla, chce zapadnout do kolektivu. Je ovlivňován kolektivem, ve kterém se nachází, v prospěšném kolektivu si počíná velmi dobře, slušně, v kolektivu, který porušuje pravidla, porušuje pravidla též. Záleží ale především také na ideálu jedince, se kterým se ztotožňuje, tímto směrem jeho mozek a chování směřuje. Mnoho lidí si vybírá společnost, která koresponduje s chováním s jeho ideály. V dospělosti se jedná o přizpůsobivého člověka. Po šestnáctém roce vývoj pokračuje úrovní uvědomělou, která se vyznačuje tím, že člověk jedná v souladu s normou, ztotožňuje se s ní, jelikož ji přijímá jako svou povinnost. Šestým stádiem je fáze seberealizace, je označena za fázi poslední a vývoj je dokončen. Dospělí jedinci jednají podle morálních norem, protože se s nimi vnitřně ztotožnili.¹⁰

1.3 SEGMENT CESTOVNÍHO RUCHU - MLÁDEŽ

Cestovní ruch mládeže vytváří až 20% podíl na celosvětovém cestovním ruchu. V současnosti patří k jednomu z nejrychleji rostoucích a nejdynamičtějších segmentů na trhu cestovního ruchu. Do této specifické skupiny se řadí lidé od 15 do 25 let, jde tedy o věkovou skupinu, která utváří 30% celosvětové populace. Tato cílová skupina již nepatří mezi děti, ale většinou není ani samostatně ekonomicky aktivní. Dle vývojové psychologie jde o skupinu adolescence a rané dospělosti.

Pro mládež je charakteristická flexibilita, většinou mají nízké nároky, za což vyžadují nízké ceny. Díky vyššímu fondu volného času, touze po poznání, dobrodružství a zábavě se účastníci cestovního ruchu stávají stále častěji.¹¹ Nejen, že je těchto účastníků cestovního ruchu stále více, objevují se změny v jejich povaze, jsou uvědomělejší, využívají obohacujících příležitostí, které cestovní ruch nabízí, na svých cestách chtějí získávat nové zkušenosti, schopnosti a cestování jim umožňuje poznat

¹⁰SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 1. vyd. Brno: Barrister, c2002. Studium. S. 987-405. ISBN 80-859-4781-1.

¹¹WILSON, J. and Richards. *Student and youth travel: a bibliography of research and publications*. Amsterdam: International Student Travel Confederation (ISTC), 2003. 5 p. ISBN 9075775180.

lépe svůj vlastní potenciál a své možnosti mimo běžné prostředí.¹² Cestování se dá chápat jako jedna z nejlepších vzdělávacích zkušeností, vzhledem k možnostem zdokonalit se v cizích jazycích, poznat jiné kultury, odlišný způsob myšlení a rozšíření obzorů.¹³ A toho mladí lidé rádi využívají.

Nejčastější formy cestovního ruchu mládeže jsou praxe a různé stáže, kterých se účastní zejména vysokoškolští studenti, kteří tuto praxi vykonávají at' už během prázdnin či během roku. Dále se účastní také odborné praxe, která se uskutečňuje během studia a je možné ji vykonávat i v zahraničí, tato praxe se započítává do studia. Jedním z nejvíce žádaných forem cestování pro mladé lidi je program Au pair. Tyto programy umožňují studentům a mladým lidem si vyzkoušet rodinný život v zahraničí, dochází tak k interakci mezi účastníky a místními obyvateli. Účastníci Au pair programů se obvykle starají o děti, pomáhají s domácími pracemi, zároveň však studují a zdokonalují si cizí jazyk. Hodně vyhledávané jsou také pracovní tábory. Pořádají je organizace zabývající se dobrovolnickou činností, přičemž dobrovolníci pomáhají např. opravovat a stavět domy, vykonávají sociální, kulturní či archeologické aktivity. Pro účast je nutná komunikativní znalost alespoň anglického jazyka a bývá limitována věkem. Jednotným znakem poptávky mladých lidí po službách cestovního ruchu je, na rozdíl od jiných účastníků toužících po rekreaci, uspokojení potřeb vyvolané akcí.¹⁴

Dnešní mladí lidé jsou budoucností společnosti. Lze předpokládat, že v dospělosti budou budovat své kariéry, zakládat vlastní rodiny, budou uplatňovat, co se při svých cestách naučili a budou aplikovat zvyky, které získali.¹⁵ Z těchto výše uvedených důvodů je značné, že přispívá-li cestovní ruch k rozvoji světové ekonomiky, je nezbytné klást důraz na segment dětí a mládeže, zabývat se jeho charakteristikami a specifiky, na základě kterých je možné předvídat budoucí vývoj tohoto segmentu cestovního ruchu.

¹²WYSE TRAVEL CONFEDERATION. Youth Travel Accommodation Usage: Executive Summary. WYSE Travel Confederation [online]. 2013. 4 p. Dostupné z: <https://staywysetest.files.wordpress.com/2013/09/youth-travel-accommodation-usagexecutive-summary1.pdf>

¹³JIRSA, Tomáš. *Fyziognomie psaní: v záhybech literárního ornamentu*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2012. S. 18-29. ISBN 978-80-7308-439-4.

¹⁴MOISĂ, Claudia. *Aspects Of The Youth Travel Demand*. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*. [online] 2010, roč. 2010, č. 12, 575-582 p. Dostupné z: <http://oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/1220102/08.pdf>

¹⁵MOISĂ, Claudia. *Conceptual clarifications regarding youth travel*. *Young Economists Journal*. [online] 2010, 2010, č. 14S, 99 p. Dostupné z: <http://feaa.ucv.ro/RTE/14S-14.pdf>

Cestovní ruch prochází změnami a právě mládež je jedním z hlavních příčin těchto změn. Je to právě mládež, která objevuje nové destinace, nové technologie, které využívají při cestování, jsou průkopníky nových forem cestovního ruchu i forem ubytování.¹⁶ Mladí lidé obvykle vyrážejí na cesty buď v průběhu prázdnin nebo ukončení studia, před startem profesní kariéry nebo při změně zaměstnání, začátkem podnikání apod. Věková skupina 15-24 let cestuje nejčastěji před, během, či po ukončení studia a lidé ve věku 25-35 let cestují nejčastěji při změnách zaměstnání, při přechodu ze zaměstnání na podnikání či před založením vlastní rodiny.¹⁷

Poptávka tohoto segmentu se od ostatních liší například ve vysokém stupni mobility, který souvisí s cestami do vzdálených destinací s horší kvalitou nabízených služeb, omezeným rozpočtem, komplexností důvodů pro cestování, která je spojená s touhou po poznání, specifickou délkou pobytu, využívání moderních informačních a komunikačních technologií při cestování atd. Mladí lidé v cestovním ruchu jsou odlišní místem původu, kulturou a vzděláním. Jejich preference týkající se cestování mají však stejné.¹⁸ Mladí lidé se na cestování pečlivě připravují, aby měli co nejlepší přehled o atraktivitách a možných aktivitách v destinaci. Lepší plánování jim umožní navštěvovat složitější destinace a šetřit peněžní prostředky. Informace si vyhledávají na různých dostupných zdrojích, avšak nejvyužívanějším zdrojem je internet. Současně čerpají zkušenosti a informace od rodičů, přátel, průvodců, cestovní kanceláře a agentury většinou nenavštěvují. Tyto podnikatelské subjekty nahrazují spíše sociální sítě na internetu.¹⁹ Co se týče dopravy, narůstá mezi mladými lidmi záliba v dopravě letecké, především díky nabídce nízkonákladových leteckých společností.²⁰ O nárůstu

¹⁶WYSE TRAVEL CONFEDERATION. *Youth Travel Accommodation Usage: Executive Summary*. WYSE Travel Confederation [online]. 2013. 7 p. Dostupné z: <https://staywysetest.files.wordpress.com/2013/09/youth-travel-accommodation-usageexecutive-summary1.pdf>

¹⁷ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka. *Mladý cestovatel nemusí mít nálepku baťůžkáře*. Hospodářské noviny [online]. [cit. 2016-01-14]. Dostupné z: <http://life.ihned.cz/cestovani/c1-28340290-mlady-cestovatel-nemusi-mit-nalepkubatuzkare>

¹⁸MOISĂ, Claudia. Aspects Of The Youth Travel Demand. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*. [online]. 2010, 2010, 12th ed., 576 p. Dostupné z: <http://oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/1220102/08.pdf>

¹⁹RICHARDS, Greg. *New Horizons II: The Young Independent Traveller*. Amsterdam: WYSE Travel Confederation, 2007. 34 p.

²⁰WYSE TRAVEL CONFEDERATION. *Youth Travel Accommodation Usage: Executive Summary*. WYSE Travel Confederation [online]. 2013. 7 p. Dostupné z: <https://staywysetest.files.wordpress.com/2013/09/youth-travel-accommodation-usageexecutive-summary1.pdf>

účasti na cestování segmentu mládeže svědčí i fakt, že co se Evropského trhu týče, téměř polovina všech mezinárodních cest je uskutečněna mladými Evropany, celkem 93 miliónů mladých lidí. Nejčastěji cestují z Německa, Francie, Velké Británie.²¹

Co se týče délky pobytu u mladých cestovatelů, jedná se zpravidla o delší časový úsek než u jiných segmentů. Je to způsobené především dlouhými prázdninami, zahraničními jazykovými pobyty, které jsou na delší dobu než v rámci několika dnů, studiem, či krátkodobou praxí nebo stáží v zahraničí.²² Existuje celá řada programů na podporu cestovního ruchu pro mladé, např. Itálie, Belgie, USA apod. Programy se soustřeďují jednak na tvorbu prázdninových programů a pobytů pro mládež a certifikaci, resp. Některé země a organizace se soustřeďují na podporu ubytování pro mládež. K rozvoji cestovního ruchu mládeže složí také mezinárodní programy podporující mobilitu studentů, jako jsou např. ERASMUS nebo LEONARDO. Nabídkou cestovních kanceláří se bude tato práce zabývat v praktické části.

Cestovní ruch tohoto segmentu je možné mnoha způsoby podporovat. V České Republice již existují nástroje podpory. Jsou to např. podpory nabízené podnikatelskými subjekty v cestovním ruchu, jako jsou slevy poskytované dopravci (České dráhy, ČSA, dopravci zajišťující místní dopravu), dále to jsou slevy poskytované kulturními a společenskými organizacemi. Slevy mohou poskytovat také cestovní kanceláře či ubytovací a stravovací zařízení, která jsou certifikovanými zařízeními pro mládež. Dále mladé lidi podporuje také stát pomocí příspěvků na školy v přírodě, sportovní pobyty, jazykové kurzy apod. Mladí lidé se také mohou zapojit do mezinárodní mobility studentů.²³ Mládež má možnost při cestování využívat také mezinárodní studentskou kartu ISIC, která je platná ve sto dvaceti zemích světa. Díky této kartě tak mohou mít levnější dopravu, vstupy do muzeí a historických budov, účast na rekreačních aktivitách, dále také ubytovací a stravovací služby.²⁴

²¹IPK INTERNATIONAL. *ITB World Travel Trends Report 2013/2014*. Messe Berlin GmbH, [online]. 2013. 30 p. Dostupné z: http://sete.gr/media/1848/131213_itb-world-travel-trends-report-2013-2014.pdf

²²MOISĂ, Clăudia. *Aspects Of The Youth Travel Demand. Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*. [online]. 2010, roč. 2010, č. 12, 578 p. Dostupné z: <http://oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/1220102/08.pdf>

²³INDROVÁ, Jarmila a kolektiv *Cestovní ruch pro všechny* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008, s. 79. ISBN 978-80-7399-407-05. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2e/GetFile14_1.pdf

²⁴PRŮKAZ ISIC. *Isic.cz* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: <http://www.isic.cz/prukazy/prukaz-isic/>

1.4 CHARAKTERISTIKA SLUŽEB V CESTOVNÍM RUCHU

Služby v cestovním ruchu jsou ovlivňovány potřebami účastníků. Máme potřeby primární a sekundární. Přičemž potřeby primární jsou předmětem motivu a volby účastníka cestovního ruchu a potřeby sekundární jsou nezbytné k uskutečnění cesty pobytu. Znat potřeby účastníků cestovního ruchu je klíčové pro adekvátní nabídku služeb v cestovním ruchu. Rozsah uspokojování potřeb v cestovním ruchu souvisí s životní úrovní účastníků cestovního ruchu. Hledáním možností uspokojování potřeb zákazníků cestovního ruchu se zabývá marketing.

Potřeby účastníků jsou ovlivňovány několika faktory. Faktorů, které ovlivňující účast na cestovním ruchu je celá řada. Konkrétně se jedná o ty, které stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky a bývají nazývány také jako selektivní či stimulační faktory.²⁵ Tyto faktory pak působí s různou intenzitou, přičemž některé faktory účast stimulují, jiné obměňují a některé dokonce účast limitují.²⁶ Nejčastěji jsou uváděné faktory ekonomické, demografické, politické, psychologické a urbanizační.

Ekonomické faktory obsahují především vyspělost dané populace a s tím korespondující výši průměrných příjmů a tomu odpovídající požadavky dle náležité životní úrovně. Dále také fond volného času, který je přizpůsoben prodlužováním dovolené a zkracováním pracovní doby k cestování do vzdálenějších destinací.

Demografické faktory jsou udávány obyvatelstvem, jeho stavem a věkovým a rodinným složením. Demografické faktory cestovních pohybů ovlivňují bezpochyby, mají vliv na účast obyvatelstva v cestovním ruchu, na jeho intenzitu, i průběh. Je zřejmé, že mladí lidé budou mít jiné požadavky na poskytované služby než lidé jiných věkových kategorií nebo rodiny s dětmi. Všeobecně nejvíce cestují mladí a lidé mezi 30. a 40. rokem života s tím, že největším zájem o cestování se projevuje u mladých lidí, kde je však největší překážkou dostatek financí.

Urbanizační faktory jsou též důležité, jelikož obyvatelé žijící ve městě a na venkově mají zcela jiné požadavky, a to zejména v oblasti víkendových rekreací. Obyvatelé žijící ve městech jsou náročnější, co se cestování týče, a jsou také aktivnější než obyvatelstvo

²⁵VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER, Andrea HOLEŠINSKÁ a Petra METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 39. ISBN 80-210-4167-6.

²⁶JAKUBÍKOVÁ, Dagmar, Jiří JEŽEK a Miroslav PAVLÁK. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995. s. 33-35. ISBN 80-7082-185-X.

venkovské. Lidé žijící mimo přírodu, se znečištěným ovzduším a ruchem města, vyhledávají spíše odpočinek a rekreaci. O tom svědčí fakt, že krátkodobých rekreací se v Evropě zúčastní v průměru 40% městského obyvatelstva a jen asi 5-10% venkovského obyvatelstva.²⁷

Za nejméně významné se považují faktory politické. V současné době se však politické situaci přikládá stále větší váha a zemím, kde je politický neklid, se turisté vyhýbají. Nepříznivé dopady na cestovní ruch má také narůstající terorismus v Evropě. Do politických podmínek totiž spadá také uspořádání dané země, její regulace cestovního ruchu a mírové uspořádání světa.

*„Teroristickými útoky v Tunisku, Kuvajtu a Francii vyhlásila radikální organizace Islámský stát válku západní civilizaci. V rozhovoru poskytnutém německé stanici WDR to uvedl blízkovýchodní expert Michael Lüders. Pátečním atentátem v Tunisku se IS prý pokouší především o ochromení tamního hospodářství, které do značné míry závisí na cestovním ruchu. Cestovní ruch se v Tunisku v následujících dvou až třech letech propadne. Je to přitom nejvýznamnější úsek tamního hospodářství,“ uvedl Lüders.*²⁸

„Euro v pondělí oslabilo vůči dolaru a akciové indexy hlavních západoevropských burz ztrácely téměř procento. Podle ekonomů mohou páteční teroristické útoky v Paříži znejistit investory. Nejvýraznější dopad čekají na oblast cestovního ruchu, což je již vidět na akcích některých aerolinek.“²⁹ Posledními faktory jsou faktory psychologické, které tvoří motivace, vnímání, představa a postoj. S psychologií souvisí také reklama, propagace, zkušenost a módní trendy.

²⁷VANÍČEK, Jiří a Miroslav KŘEŠŤAN. *Školení a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu - průvodce v cestovním ruchu: Marketing cestovního ruchu* [online]. Praha: MMR ČR, 2007 ,s.4.[cit. 2016-01-17]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/ba898846-3cc2-4274-9c8e-6bb974c08475/GetFile20.pdf>

²⁸Ataky teroristů: Islámský stát vyhlásil Západu válku, varuje expert. *Týden.cz* [online]. 2015, , 1 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/afrika/islamsky-stat-vyhlasil-zapadu-valku-varuje-expert_347799.htm

²⁹NOVINKY.CZ [online]. Borgis, 2016. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/386505-euro-a-akcie-po-utocich-v-parizi-klesaji-ceka-se-dopad-na-cestovni-ruch.html>

2 NOVÉ FORMY CESTOVNÍHO RUCHU PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Formy cestovního ruchu jsou odvozeny od motivace návštěvníka a jeho specifických potřeb realizace cestovního ruchu.³⁰ Potřebami a motivací dětí a mládeže se zabývá následující kapitola. Nové trendy souvisejí s demografickými změnami, změnami životního stylu a změnami aspektů životního prostředí. Tyto změny souvisí s novými specifickými potřebami realizace cestovního ruchu. Motivace v cestovním ruchu je tvořena kombinací vnitřních a vnějších podnětů, které vedou k realizaci cestování u každého konkrétního účastníka cestovního ruchu.³¹

Samotná účast na cestovním ruchu je podmíněna uvědoměním si vlastních potřeb a přání, která určují motivaci účastníka. V motivaci jsou obsaženy tlakové faktory, kam patří např. únik z běžného všedního života nebo odpočinek a také takové faktory, které se vztahují k destinaci a atraktivitám, kterými disponuje (push and pull factors).³²

Se změnami v existenci nebo fungování kultury se mění také životní úroveň. Kulturní úroveň života ale současně znamená, že se objevují nové potřeby a že lidské chování je podrobena novým imperativům a determinantám. Z toho plyne, že v každé kultuře musí existovat určité metody vývoje³³, a že každá kultura má jiné potřeby. Je tedy přirozené, že těmto změnám se musí přizpůsobovat také cestovní ruch a ruku v ruce s novými změnami vznikají také nové formy cestovního ruchu.

Níže jsou popsány nové formy cestovního ruchu, které souvisí s potřebami a motivací účastníků cestovního ruchu, konkrétně segmentu dětí a mládeže.

³⁰TRENDY CESTOVNÍHO RUCHU V EVROPĚ. In: © 1997-2014 CzechTrade [online]. 1997-2014 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/cestovni-ruch/trendy-cestovniho-ruchu-vevroe/1000498/34740>

³¹ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. S. 183. ISBN 978-80-7201-880-2.

³²ČERTÍK, Miroslav a Věra FIŠEROVÁ. *Volný čas, životní styl a cestovní ruch*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2009. S. 103. ISBN 978-80-86578-93-4.

³³NAKONEČNÝ, Milan. Úvod do psychologie. Praha: Academia, 2003, s. 111. 7988. ISBN 80-200-0993-0.

2.1 VOLUNTURISMUS

Už spojení dvou anglických slov „volunteer“ (dobrovolník) a turismus značí, že půjde o dobrovolnickou činnost. Tato forma představuje spojení dovolené s aktivní pomocí navštíveným oblastem.³⁴ Předmětem činnosti těchto účastníků bývají manuální práce, vyučování cizích jazyků či poskytování odborně poskytované lékařské pomoci. Účastníci volunturismu mají společnou motivaci v touze „dělat něco dobrého“, kterou spojují s touhou poznávat cizí kraje, kam by se za běžných okolností pravděpodobně nepodívali.³⁵ Historie, kultura, geografie, životní prostředí a rekreační průzkum splňuje inspiraci dobrovolného úsilí ve službě destinaci a jejím obyvatelům. Tělo, mysl a duše reagují na probuzení myšlenek, pocitů, emocí, které jsou nabízeny jako součást vašeho celkového itineráře. Volunturismus poskytuje perspektivu a rovnováhu.³⁶

Práce dobrovolníků je upravována prostřednictvím legislativních norem. V České Republice je to hlavně zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. Zákon stanovuje, že dobrovolníkem může být fyzická osoba starší 18 let, pokud se jedná o výkon dobrovolnické služby v zahraničí. Zákon také dále ukládá, že dobrovolník vykonává službu na základě dobrovolnické smlouvy.³⁷ Tato forma je tedy vhodná pro mládež starší osmnáct let, především pro ty, kteří sami nemají dostatečné finanční prostředky k cestování. V současné době jsou již nabízeny dobrovolnické programy propojené s dovolenou. Většinou tak, že ve všedních dnech se pracuje a víkend mají účastníci volný pro volný čas, kdy mohou danou lokalitu poznávat jako ostatní účastníci cestovního ruchu.

Organizace, které zprostředkovávají dobrovolnický cestovní ruch, fungují jako cestovní kanceláře či agentury, nenabízejí však klasický zájezd v obecném slova smyslu. Jelikož se často cestuje do zemí třetího světa, kde je často rizikové prostředí, musejí být účastníci před odjezdem řádně proškoleni a měli by mít adekvátní pojištění. V průběhu projektu je pak také často potřeba využít doplňujících služeb pro

³⁴ŠINDELÁŘOVÁ, L.: *Světové trendy v cestovním ruchu - 6. díl: Dark Tourism* [online]. CzechTourism, 2008. Dostupný z WWW: http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/21_07_08_dark_tourism.pdf

³⁵ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka. *Cestovatel.cz: Cestovatelé sobě. Světové trendy v cestovním ruchu* [online]. 2008 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.cestovatel.cz/clanky/volunturismus-dobrovolnicka-turistika/>

³⁶VOLUNTOURISM: *Welcome Potential VolunTourists* [online]. 2009 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.voluntourism.org/travelers.htm>

³⁷SBÍRKA ZÁKONŮ ČR [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>

minimalizaci kulturních rozdílů s místními obyvateli (služby tlumočnické, dodatečná školení, služby místních průvodců). Dopravu si většinou účastníci zařizují sami, existují však již v mnoha zemích jisté finanční výhody pro dobrovolníky, kterých při cestování za dobrovolnictvím mohou využít. Ceny za možnost účasti na volunturismu jsou různé a závislé zpravidla na výběru destinace a poskytovaných službách, které nabízí zprostředkovatelská organizace. Výše nákladů se odráží také od toho, zda je účastník ubytován u místních obyvatel nebo v zařízeních cestovního ruchu.³⁸

Ve volunturismu je také nutné dbát na etický kodex a zajistit, aby turista, který jede pomáhat, nebral práci místním obyvatelům, existují totiž jistá varování před obchodními praktikami touroperátorů a jejich využíváním komunit, kterým se má pomoci.³⁹ K omezení využívání komunit mohou přispět také sami účastníci, pokud budou nabídky Cestovních kanceláří před jejich využitím zjišťovat, zda daná cestovní kancelář etický kodex splňuje.

2.2 COUCHSURFING

Čím dál více populární formou cestování pro mladé lidi se stává Couchsurfing. Couchsurfing je sociální síť, určitá chráněná komunita lidí, kde si lidé z celého světa vzájemně nabízejí ubytování. Toto ubytování je zdarma nebo za symbolický dárek pro hostitele od jeho hosta. A v současné době jde o nejrozšířenější způsob ubytování po celém světě.⁴⁰

Jde v podstatě o jedinečný způsob, jak na vlastní kůži proniknout do života a kultury místního obyvatelstva, naučit se cizí jazyk, zažít jejich zvyky, rituály, ochutnat pravou místní domácí kuchyni a zažít atmosféru, kterou žádná cestovní kancelář nedokáže v tuto chvíli nabídnout. „Surfeři“ tak prostřednictvím těchto aktivit získají nové přátele a to nejen z komunity couchsurferů.

Couchsurfing International vznikla jako nezisková organizace v roce 2003. Definice uvedená na Neziskovky.cz říká, že neziskovou organizací je organizace, která neprovádí svou činnost za účelem dosažení zisku, není tedy ani obchodní společností, ani žádným

³⁸HOW VOLUNTOURISM WORKS, [online] [2016-05-10]. Dostupné z: <http://adventure.howstuffworks.com/voluntourism.htm>

³⁹CESTOVATEL.CZ *Cestovatelé sobě* [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.cestovatel.cz/clanky/volunturismus-dobrovolnicka-turistika/>

⁴⁰COUCHSURFING: *Statistics*. © 1999 - 2016 Couchsurfing International, [online]. 1999-2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <https://www.couchsurfing.org/statistics>

jiným podnikatelským subjektem. Světová banka označuje neziskové organizace jako takové, které svými aktivitami „zmírňují utrpení, podporují zájmy chudých, chrání životní prostředí, poskytují základní sociální služby nebo vedou k rozvoji komunit“.⁴¹

Posláním organizace je, aby svět byl takový, by si každý mohl prozkoumat a vytvořit smysluplné spojení s lidmi a místy, se kterými se setká.⁴²

2.3 POZNÁVACÍ CESTOVNÍ RUCH

Do poznávacího cestovního ruchu řadíme poznávání kulturně – historických památek (hrady, zámky), kulturních zařízení (museí, galerií), kulturních akcí (festivaly, folklórní akce), kulturní krajiny (parků, zahrad), poznávání historických atraktivit, architektonických atraktivit, patří tam také poutní turistika, poznávání přírodních atraktivit, poznávání průmyslových atraktivit a venkovská turistika a agroturistika. Díky návštěvě kulturních objektů dochází k naplňování a uspokojování duchovních potřeb lidí, jejichž motivací je právě poznání kulturního dědictví, kultury samotné a způsobu života obyvatel těchto míst.⁴³ Poznávací cestovní ruch není jednoduché definovat, neboť bývá často spojen s jinými typy cestovního ruchu, především s rekreačním turismem, kulturně poznávacím turismem, agroturistikou apod. Kulturně poznávací cestovní ruch dokonce patří k nejrychleji rostoucím segmentům v cestovním ruchu.⁴⁴ Kromě toho je kulturně poznávací cestovní ruch také zážitkovou aktivitou, zde se rozlišuje několik typů kulturního turistu podle důležitosti kultury v jeho rozhodnutí o cestování a jeho motivaci a intenzitě zážitku.⁴⁵ Tento cestovní ruch je tedy vhodný spíše pro mládež, která už má jinou motivaci než děti školního věku, kteří o poznávání památek, kultury a přírodních atraktivit nemají zatím zájem a žádají spíše program, který je bude bavit. Avšak jsou i možnosti poznávacích zájezdů vhodné i pro děti. Jejich nabídkou se práce zabývá v páté kapitole.

⁴¹NEZISKOVKY.CZ [online]. nevedeno [cit. 2016-02-22]. Dostupné z:

http://www.neziskovky.cz/clanky/506_575/o-nas-poslani-a-cile/

⁴²COUCHSURFING: *About us* [online]. 2016 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z:

<http://www.couchsurfing.com/about/about-us/>

⁴³HESKOVÁ, Marie a kol. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3

⁴⁴KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada Publ., 2005. S. 304. ISBN 80-247-1104-4.

⁴⁵RICHARDS, Greg. *What is cultural tourism?* [online]. 2003. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: https://www.academia.edu/1869136/What_is_Cultural_Tourism

2.4 BATŮŽKOVÝ CESTOVNÍ RUCH

Tato forma cestovního ruchu spadá do kategorie low-cost, jde tedy o nízkonákladové cestování. V roce 2007 byla uvedena definice, že tzv. batůžkáři tvoří heterogenní skupinu s ohledem na rozmanitost, logické výklady a myšlení spojené se zážitky s jejich cest.⁴⁶ Účastníci batůžkového cestovního ruchu jsou motivováni především volností pohybu, svobodou volby a nízkými náklady cesty. Neformálnost a individualita zajišťuje účastníkovi cestovat s batohem na zádech s minimálním obsahem věcí, jako např. jídlo, oblečení, potřeby pro přenocování a osobní hygienu. Vyznačuje se aktivním pohybem, nízkými náklady účastníků, směřuje do hor i volné přírody, ale také do historických sídel či vesnic s přitažlivými tradicemi a folklórem.⁴⁷ Někdy však dochází k negativním dopadům, zejména tehdy, když batůžkáři cestují ve velkých skupinách, kdy si pak místní obyvatelé stěžují na jejich chování, avšak povědomí o batůžkářích stále stoupá a vnímání této formy cestovního ruchu se s rostoucím počtem jeho účastníků lepší. Je však doporučeno cestovat v menších skupinách a snižovat interakci s ostatními batůžkáři, aby jednotliví účastníci nepřišli o autentičnost a měli možnost interakce s místní kulturou a lokálními obyvateli.⁴⁸

Pro usnadnění cestování touto formou mohou pomoci informace společností Lonely Planet a Rough Guides, knihy autorů, kteří píšou o svobodném cestování a internetové zdroje. Tyto zdroje poskytují informace nejen o jazyku v místě vycestování, kultuře, jídle a historii, poskytují také výpisy o ubytování, možnostech stravování spolu s mapami klíčových míst a někdy i s kontakty na místní obyvatel, kteří jsou ochotni pomoci batůžkařům na jejich cestách.⁴⁹

⁴⁶ADKINS, Barbara a Eryn GRANT. *Qualitative Sociology Review* [online]. 2007. In:[cit. 2016-05-17]. Dostupné z: http://www.qualitativesociologyreview.org/ENG/Volume7/QSR_3_2_Adkins_Grant.pdf

⁴⁷PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch: Výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. S. 448.

⁴⁸COHEN, Erik. *Taylor Francis online: Journal of Tourism and Cultural Change*[online]. In:2003 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/loi/rtcc20#.VzuPOPmyOko>

⁴⁹PEARCE, Philip. *ScienceDirect: A "University of Travel": Backpacker learning*[online]. In:2007 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517706002196>

2.5 GEOCACHING

Geocaching je hra na pomezí spotu a turistiky, při které se hledají ukryté schránky pomocí zeměpisných souřadnic. Skrytá schránka neboli poklad se nazývá cache (čti „keš“ nebo „keška“). Podstatou je používání GPS navigace a její používání při hledání skryté schránky, která ukrývá cache, tu je možné najít pomocí zeměpisných souřadnic. Člověk, který provozuje geocaching je označován slovem geocacher, v českém jazyce se objevují výrazy jako „geokačer“ nebo „kačer“. Úkolem „kačerů“ je umístování keší na zajímavá místa a přivést ostatní „kačery“ do tajemných zákoutí, na místa, kam by je jinak nenapadlo se podívat, a to v České Republice, i ve světě. V popisu keše nebo tzv. listingu je vysvětleno, čím je místo zajímavé a proč právě tady konkrétní keška byla uložena. Není výjimkou, že jsou tzv. keše ukrývány na frekventovaných místech, kde i samotné objevování může být zábavou. Všechny tyto aktivity se odehrávají na webu této hry www.geocaching.com, který provozuje společnost Groundspeak. Na tomto webu má každý keš svou vlastní stránku, kde jsou uvedené informace k jeho nalezení. Cíl hry si každý účastník může nastavit sám dle svých preferencí, většinou o nalezení největšího počtu keší.

Existuje hned několik důvodů, proč je geocaching vhodný pro děti a mládež. *„Každý si určitě své důvody najde sám. Je to například ideální hra pro ty, kteří neradi bezcílně bloumají po lesích, parcích či ulicemi měst. Mnoho z nás potřebuje pádný důvod k tomu, aby někam vůbec vyrazili.“*⁵⁰ Jedním z lákadel, proč volit geocaching je, že jeho účastníci se podívají na zajímavá místa. Může se jednat o tradiční nebo naopak netradiční objekt nebo místo spojené s nějakou historickou událostí, přírodní zajímavost nebo o místo, které bylo vytvořené na něčí počest či k uctívání. V popisu listingu by mělo být uvedeno, proč je keš umístěn právě zde a co je na tom konkrétním místě zajímavého. Dalším lákadlem je smysl cesty, cesta má vždy cíl a to budí motivaci účastníků. Důležitý je také pohyb. Pro zakládání keše platí určitá pravidla, každé uložené místo musí být jedinečné pro konkrétní věc. K přemístování keší pak je možné použít jakýkoli dopravní prostředek či využít pěší turistiku nebo cykloturistiku. Geocaching je navíc zábavná hra, která se dá provozovat s celou rodinou včetně malých dětí a zájem vzbudí i u mladistvých. A nakonec je zde silný motiv soutěžení,

⁵⁰CZ GEOCACHING: *Co je to geocaching?* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://kesky.cz/zaciname-s-geocachingem/co-je-to-geocaching/>

v geocachingu se počítají nalezené keše a tím vzrůstá motivace i uspokojení z vlastního úspěchu.⁵¹

Keše se dělí na několik základních typů. Tradiční keše jsou takové, jejichž souřadnice vedou přímo k místu, na kterém jsou uloženy. Je jejich nejvíce a jejich nalezení bývá nejjednodušší. U keší typu Multi jsou souřadnice, které účastníky zavedou na startovací bod a odtud se přes další místa musejí „kačeři“ dostat přes několik dalších bodů, na kterých se nalézají nápovědy k nalezení dalších indicií. Takové keše mohou být vzdálené i na desítky kilometrů. Keše Mystery a Puzzle opět navádějí účastníky na místo, kde je schránka ukryta, většinou se nacházejí blíže a pro rozluštění souřadnic je nutné rozluštit hádanku. To může být matematický výpočet, převod číselných soustav, počítání písmen apod. Tyto keše jsou velmi rozmanité. Dalším druhem je Webcam, takové keše se již nově nezakládají, jeho cílem je dostat se před objektiv určené webové kamery a pomocí přitele na telefonu se vyfotit. Tato fotografie poté slouží jako důkaz pro uznání keše. Earthcache je keš, kdy se nehledá schránka, ale určité místo, např. přírodní atraktivita, a zadavatel určí podmínky uznání keše, jako např. fotografii na určitém místě jako důkaz návštěvy. Eventy jsou setkání „kačerů“, jejichž cílem je se seznámit s ostatními účastníky. Alce takového typu slouží pro výměnu a ukázkou geocoinů a travelbugů. Tyto události jsou ideální i pro seznamování a získávání kontaktů např. pro cesty do zahraničí, kdy už hledání bývá náročnější.⁵²

⁵¹CZ GEOCACHING: *Co je to geocaching?* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://kesky.cz/zaciname-s-geocachingem/co-je-to-geocaching/>

⁵²ČESKÝ GEOCACHING: *Co je geocaching* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://ceskygeocaching.wordpress.com/about/>

3 SPECIFIKA CESTOVNÍHO RUCHU DĚTÍ A MLÁDEŽE

3.1 VOLNÝ ČAS DĚTÍ A MLÁDEŽE

Volný čas je významnou osobní a společenskou hodnotou obsahující velký potenciál pro formování osobnosti dětí a mládeže a tedy i pro cestovní ruch. Vytváří prostor pro sebevýchovu a seberealizaci člověka v souladu s jeho individuálními potřebami a zájmy, a proto je neodmyslitelně spojený se životním stylem a způsobem života. Volný čas je specifická a důležitá součást života dětí, mládeže a dospělých. Vzdělávání a neformální výchova vytváří prostor pro smysluplné využívání volného času, ke kterému je důležité vézt děti již od útlého dětství, aby se předešlo negativním jevům ve volném čase dětí a mládeže na sociálně-patologické a trestné činnosti. V současnosti volný čas představuje velký společenský problém především díky jeho zneužívání v souvislosti se sociálně-patologickými jevy u dospělých, mládeže i dětí. Jde zejména o problematiku šikany a násilí u dětí a mládeže, záškoláctví, drogových závislostí, alkoholismu a kouření, kriminality a delikvence, rizikového sexuálního chování, vandalismu, virtuálních drog, patologického hráčství, projevy intolerance apod. V praxi způsobuje problémy nadbytek i nedostatek volného času. Obzvláště nabídka na využití volného času není dostatečná, s tím souvisí i nedostatek příležitostí a nezájem o jeho smysluplné využívání a zneužívání volného času.

V této práci bude navrženo řešení pro využití volného času tak, aby měl pozitivní vliv na vytváření osobnosti dětí a mládeže a současně bude prevencí proti trestné činnosti tohoto specifického segmentu cestovního ruchu. Zároveň poskytne inspiraci pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu při utváření nabídky pro tento segment.

Volný čas obsahuje potenciál všech možností pozitivního a negativního obsahu. Je to doba možností na seberealizaci, ale též doba velkých rizik a ohrožení pozitivního nasměrování individualizace a socializace. Z praxe i z výzkumů u nás vyplývá, že k nejčastějším sociálně-patologickým projevům u dětí a mládeže dochází ve spojení s volným časem.

Psychologie individuálních rozdílů v mezilidských vztazích stále více zaujímá stanovisko, že rozhodující zdroj pro povahové odlišnosti je v socializaci, ve výchově a individualizaci. Přestože díky technologickému rozvoji fond volného času vzrůstá, jeho kvalita spíše klesá. Vymezením tohoto pojmu se zabývá mnoho publikací. Volný čas je pojem, kterým se zabývá několik vědních disciplín z oboru pedagogiky,

psychologie, sociologie, filosofie, ale také i další vědy jako jsou medicína, antropologie, ekonomika, hygiena. S využitím volného času pracuje pedagogika volného času. „*Pedagogika volného času je pedagogická disciplína, zabývá se výchovou ve volném čase, cíli, podmínkami a prostředky výchovy ve volném čase, pedagogickým ovlivňováním či zhodnocováním volného času. Sleduje možnosti rozvoje osobnosti člověka v různých věkových obdobích – dětí, mládeže, dospělých v produktivním věku i seniorů ve volném čase.*“⁵³ Pedagogika volného času je součástí společenských věd. Stanovuje teoretická východiska, vymezuje základní pojmy, metodické postupy a praktická doporučení pro realizaci volnočasových aktivit. Zahrnuje také otázky managementu volného času a metodologii výzkumu. Dnes se již nehovoří pouze o pedagogice volného času, ale také o vědě o volném čase. Ta se zabývá vznikem volného času, jeho historickými proměnami a souvislostmi s vývojem společnosti. Stejně jako ostatní vědní disciplíny. Je i obsah pedagogiky volného času nadále otevřený jev, tedy i nové teorie přímého a nepřímého působení výchovy. Pedagogika volného času se zabývá volným časem z hlediska jeho výchovných možností.⁵⁴

V rámci pedagogiky je úzká souvislost mezi jejími jednotlivými obory, jako je pedagogika volného času, obecná, sociální a speciální pedagogika, dějiny pedagogiky a didaktika. Pedagogika volného času pracuje také s psychologíí, konkrétně s obecnou, vývojovou, sociální a pedagogickou psychologíí. Pedagogika volného času pracuje s následujícími pojmy: volný čas, výchova ve volném čase, výchova mimo vyučování, mimotřídní a mimoškolní výchova, výchova formální, neformální, informální, teorie výchovy ve volném čase, teorie výchovy mimo vyučování, metodika výchovy ve volném čase, teorie výchovy mimo vyučování, metodika výchovy ve volném čase, metodika výchovy mimo vyučování, pedagog volného času, vychovatel. Pro účely této práce postačí bližší definice volného času.⁵⁵ Pojem volný čas je odvozen od latinského *litcere*, což v překladu znamená „být povolený“ a proto je volný čas spojován se svobodou konání. Při analýze jednotlivých definic se v odborné literatuře setkáváme

⁵³PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*[online]. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014 [cit. 2016-03-07]. S. 8. ISBN 978-80-7290-666-6.

⁵⁴KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. 2., upr. a rozš. vyd. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010. S. 75-86. ISBN 978-80-8082-330-6.

⁵⁵PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*[online]. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014 [cit. 2016-03-07]. S. 9. ISBN 978-80-7290-666-6.

s různými vymezeními. Každý autor svůj názor prezentuje poněkud jinak. Volný čas lze tedy chápat tak, že to čas mezi prací, povinnostmi, spánkem a doplňováním energie.⁵⁶ Je to zkrátka čas, kdy si výplň a činnosti můžeme svobodně vybírat a organizovat na základě vlastních potřeb, mimo fyziologických, děláme je dobrovolně na základě vlastních úvah a možností, a přináší nám pocit uspokojení a naplnění.

Jiná definice nám říká, že volný čas je čas, kdy mladí lidé mohou disponovat podle vlastního rozhodnutí, věnují ho souhrnu činností vykonávaných mimo pracovní a mimoškolní povinnosti a nevyhnutelných činností, určených na fyzický odpočinek, uspokojování kulturních a společenských potřeb a zájmů v rámci tělesného a duševního vývoje, ale současně také činnosti spojené s rozvojem a směřující k formování společenské osobnosti. Pod pojmem volný čas si můžeme představit odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Z hlediska dětí a mládeže do volného času nepatří čas, který děti a mládež tráví vyučováním, dopravou na vyučování, osobní hygienou, povinnosti spojené s chodem rodiny a domácnosti, výchovného zařízení, jeho součástí není ani biologická existence člověka, do které patří jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče.⁵⁷

Volný čas potřebuje mít každý jedinec k dispozici pro sebe, aby si mohli oddechnout, dobít energii, seberealizovat se a mohl rozvíjet svoji osobnost dále podle vlastních potřeb a zájmů.⁵⁸ U dětí a mládeže je to čas po skončení vyučování, o prázdninách, kdy se mohou věnovat svým zájmům mimo formální vzdělávání a povinnosti. Každý jedinec má právo na volný čas, což dokazuje i Úmluva o právech dítěte: *„Každé dítě na světě by mělo dostat co možná nejlepší start do života. Všechny děti mají právo chodit do školy, žít v bezpečném prostředí, být v kontaktu se svou rodinou, dostat tu nejlepší možnou péči v případě nemoci, mít prostor na své dětské hry a sny. Proto vznikla Úmluva o právech dítěte, která prosazuje rovné příležitosti pro*

⁵⁶PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. S. 274. ISBN 978-80-262-0403-9.

⁵⁷PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999. S. 13. ISBN 80-717-8295-5.

⁵⁸KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučování v pedagogické teorii a v praxi*. 2., upr. a rozš. vyd. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2010. S. 75-86. ISBN 978-80-8082-330-6.

*všechny děti bez ohledu na to, kde žijí.*⁵⁹

Aby mohlo být využití volného času kvalitní, je důležité klást důraz na podíl základních lidských činností a jejich výchovné využití ve volném čase. Kvalitním využitím volného času se zmenšuje riziko nežádoucích dopadů volného času pro sociálně-patologickou a trestnou činnost. Mezi základní lidské činnosti patří hra, učení a práce. Všechny tyto tři činnosti mohou tvořit součást volného času. Tím získá volný čas určitou podobu. Hra je často spojována s volným časem a učení a práci si lidé často spojují s povinnostmi. Ale při volnočasových aktivitách se dá aplikovat práce i učení tak, aby měly charakter volnočasových aktivit. Hra je přirozenou součástí celého života, nejen toho dětského, mění se pouze charakter hry. Hra a volný čas mají mnoho společných rysů. Volnočasové aktivity se vyznačují možností svobodné volby a dobrovolnosti, přinášejí odpočinek relaxaci, pozitivní emoce a utváří sociální vztahy. Kromě zábavy aktivní účast na hře utváří také nenásilný rozvoj složek osobnosti. Tyto aspekty ovlivňují charakter i dobu volného času. Množství a druhů her je celá řada. Pro člověka, který pracuje s dětmi a mládeží ve volném čase je důležité, aby uměl hry správně navodit, zvolit vhodnou motivaci, usměrňovat průběh hry, zhodnotit jeho výsledky. Vše musí zvládat tak, aby byla u účastníků zachována dobrovolnost.

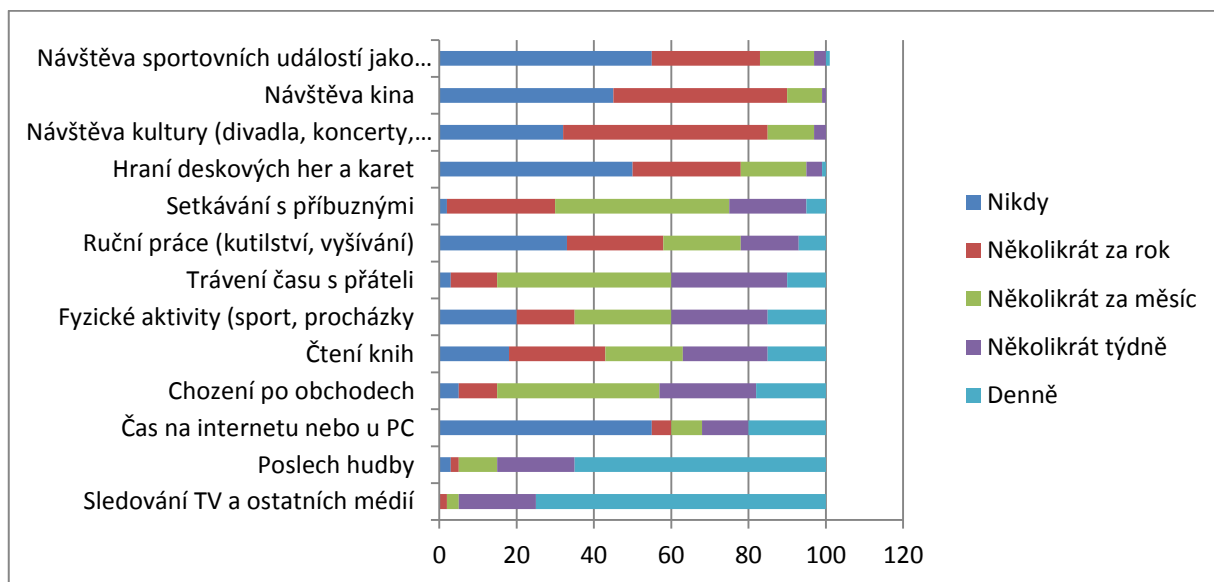
Učení, ač se se zdá, že jde o činnost nucenou, je přirozenou potřebou každého člověka. Bývá spojováno s termíny formálními, neformálními, informálními, podobně jako pojmy výchova a vzdělávání. Ve volném čase převládá převážně neformální a informální charakter. Neformální učení probíhá v zařízeních určených pro volný čas. Avšak ve volném čase dochází i k učení informálnímu. Nejde o plánované učení, ale spíše o výsledky hry postupem pokus – omyl. Vzhledem k aktivní účasti dítěte nebo dospívajícího jde o důležitý vliv sociálního a materiálního prostředí. Zvláštností ve volném čase je dobrovolnost a pozitivní motivace účastníků k učení. Proto je náplň volného času tak důležitá. Stejně tak jako jeho dobrovolnost. Neformální učení je podmíněno účinnou motivací. Jsou-li nalezeny účinné formy motivace, děti a mládež se učí nenásilně, bez donucování s vynaložením vlastního úsilí. Vlastní uspokojení ze získaných dovedností pak vede k další motivaci a dalším aktivitám ve volném čase, které utvářejí osobnost a jsou prevencí proti negativním dopadům volného času bez

⁵⁹UNICEF: *Úmluva o právech dítěte*. Česká Republika[online]. 2016 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/aktualne/82292-umluva-o-pravech-ditete>

kvalitního využití. Další možností náplně volného času je práce. Obzvláště významný je její výsledek, avšak důležité je zachování pozitivní motivace a dobrovolnosti. Rozlišujeme práci duševní a fyzickou. I když se vzájemně propojují, důležitá je jejich převaha. Všechny výše uvedené aspekty jsou důležité pro tvoření nabídky v cestovním ruchu, nejen z hlediska prevence, ale také z výchovného hlediska, které ovlivňuje celou společnost.⁶⁰

Dle mezinárodního komparativního výzkumu ISSP v roce 2007 Volný čas a sport, jehož se v České Republice zúčastnilo 1 222 respondentů starších osmnácti let, bylo zjištěno, že rodiny nejvíce svého volného času tráví u televize (72% obyvatel ČR se dívá na TV denně) anebo poslouchají hudbu (44% denně). I když byl výzkum zaměřen na osoby starší osmnácti let, je jasné, že s rodiči tyto aktivity provozují také děti a mládež. Mezi další, často se vyskytující denní činnosti, patří také prohlížení různých webových stránek, komunikace prostřednictvím internetu, hraní her a jiné činnosti na počítači (17%). Nakupování a prohlížení obchodů provozuje asi 15% respondentů denně, 14 % čte knihy a fyzickou aktivitu, zahrnující sport i procházky, provozuje 12% respondentů. Tyto činnosti jsou zaznamenány na Grafu č. 1.

Graf 1- Jak často se děti věnují těmto činnostem? ČR, 2007

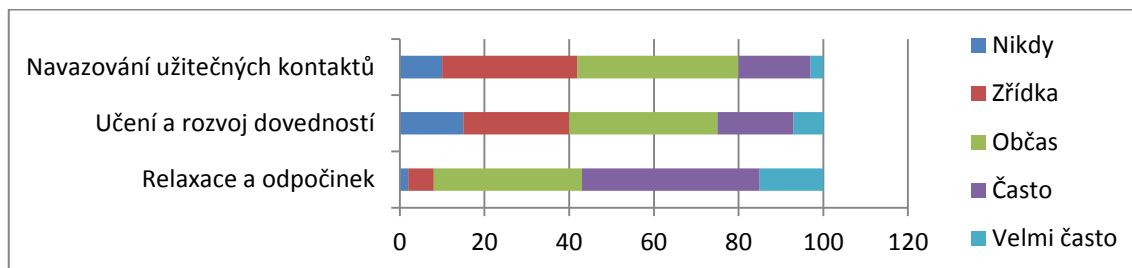
Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

⁶⁰PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*[online]. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014 [cit. 2016-03-07]. S. 98-103. ISBN 978-80-7290-666-6.

Z nabízených možností patří mezi nejméně časté návštěvy sportovních událostí, chození do kina, návštěva kulturních akcí, návštěvy kin, divadel, výstav apod. Dotazník zjišťoval preference a způsoby trávení volného času, včetně rozsahu dovolených a participace v dobrovolných volnočasových sdruženích. Dále se zjišťovala také spokojenost s využitím volného času a aspekty zdravého životního stylu. Na grafech jsou vidět výsledky tohoto šetření.⁶¹

Další zkoumanou částí byl smysl využití volného času, nejčastěji byly zaznamenány odpovědi, kdy respondenti uvedli, že nejvíce volného času věnují odpočinku a relaxaci. Učení a rozvoj osobnosti či navazování kontaktů s jinými lidmi již není tak časté, této aktivitě se věnuje zhruba čtvrtina respondentů, jak je vidět na grafu č.2.

Graf 2 - Smysl využití volného času

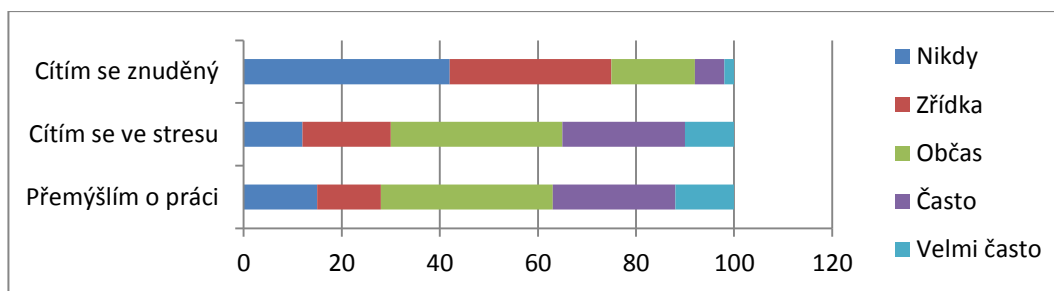
Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Respondenti dále uvedli, že i při dovolené a relaxaci zažívají negativní pocity, zejména spojené s prací, shonem a stresem a 5% dotázaných se ve volném čase nudí., viz Graf č. 3. Tyto údaje jsou příznivé pro cestovní ruch a budou zohledněny v další části této diplomové práce při tvorbě produktů.⁶²

⁶¹SSP: *International social survey programme*[online]. 2010 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.issp.org/>

⁶²SSP: *International social survey programme*[online]. 2010 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.issp.org/>

Graf 3 - Negativní pocity při dovolené

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

3.2 POTŘEBY SEGMENTU DĚTÍ A MLÁDEŽE V CESTOVNÍM RUCHU

V cestovním ruchu rozlišujeme specifické skupiny podle zaměření na uspokojování potřeb konkrétních cílových skupin (Kdo je zákazníkem a jaké má skutečné potřeby?). Potřeby jsou podnětem pro motivaci, která směřuje chování člověka k dosažení určeného cíle.

Díky tomu, že se struktura účastníků cestovního ruchu neustále mění, mění se také jejich zvyky a nároky v oblasti kultury života a obzvláště kultury dovolené. A s tím souvisí také měnící se potřeby. Dle Maslowovy pyramidy patří cestovní ruch do nejvyšších vrstev.

Hierarchy potřeb aplikovaná na nabídku služeb v cestovním ruchu je taková, kdy na prvním místě jsou fyziologické potřeby – strava, nápoje, dobré ovzduší, teplo, spánek, pohyb, odpočinek či zdraví, na druhém místě jsou potřeby bezpečí – ochrana vlastního života, zdraví a statků, které jsou brány na dovolenou s sebou. Třetí místo obsazují sociální potřeby – zamezení strachu z izolace díky kontaktování jiných lidí, společenskost, navazování známostí, láska či náklonnost. Potřeby uznání, sebeúcta a sebehodnocení, ohodnocení od ostatních, jsou na místě čtvrtém. Páté místo obsazují potřeby seberealizace – usilování o optimální rozvoj svých individuálních vloh a schopností ve všech oblastech osobnosti. K tomu samozřejmě patří tvůrčí činnosti, vzdělání, další vzdělávání, zážitky, objevy či dobrodružství, osobní rozvoj apod. A právě cestování se dá chápat jako jedna z nejlepších vzdělávacích zkušeností,

vzhledem k možnostem zdokonalit se v cizích jazycích, poznat jiné kultury, odlišný způsob myšlení a rozšíření obzorů.⁶³

Pro cestovní ruch z toho plyne, že samozřejmostí je dobré stravování a pohodlné ubytování, které spadá do základních fyziologických potřeb. Pokud nejsou současně s fyziologickými potřebami uspokojovány i jiné, je velice pravděpodobné, že zákazníkovi potřeby nebudou uspokojeny ani v sebekrásnější destinaci.⁶⁴ Potřeba vzniká mezi tím, co zákazník má a tím, co by rád měl. Jde tedy o neuspokojenou potřebu. Zákazníci si však často nejsou vědomi svých potřeb, proto je dobrý obchodník musí umět vyvolat.

Potřebu vyvolávají i různé motivační faktory: např. faktor fyzický, kdy je potřeba relaxace, změna klimatu, zlepšení zdravotního stavu, sportovní aktivity), emocionální (nostalgie, estetika, únik), kulturní (gastronomie, prohlídky památek, poznávání historie), postavení (exkluzivita, módnost), osobní (návštěva blízkých), osobní rozvoj (učení cizím jazykům, získávání nových znalostí, zlepšení životní úrovně).⁶⁵

Potřeby účastníků v cestovním ruchu jsou uspokojovány prostřednictvím volných statků a služeb. Přičemž volnými statky rozumíme většinu přírodních statků, které účastníci cestovního ruchu využívají v prostředí rekreace (např. sluneční svit, svěží vzduch, déšť, sníh atd.)

3.3 MOTIVACE SEGMENTU DĚTÍ A MLÁDEŽE V CESTOVNÍM RUCHU

„Motivace je jedním ze základních psychických procesů. Motivace je vnitřní pohnutka, která podněcuje jednání člověka. Motivace může být aktivována pomocí různých stimulů (stimulačních či aktivizačních faktorů). Motivace úzce souvisí s výkonností člověka.“⁶⁶

⁶³ŠÍPEK, Jiří, Jaroslav KACETL a Jiří ŠTYRSKÝ. *Vybrané sociologicko - psychologické souvislosti cestování*. Czech journal of tourism [online]. 2012, s. 18-29. Dostupné z: www.czechjournaloftourism.cz/cislo/cz/54/01-2012

⁶⁴PARMOVÁ, D. PARMOVÁ, D. *Provoz služeb v cestovním ruchu*. České Budějovice: JCU, 2003. 175s. ISBN 80-7040-611-9.

⁶⁵ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. s 64. ISBN 978-80-7201-880-2.

⁶⁶MANAGEMENT MANIA: *Motivace, motivování a motivační teorie* [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/motivace-a-motivovani>

Existuje několik teorií motivace, např. Maslowova teorie, Freudova teorie, či motivace dle K. B. Madsen. Claude Kaspar klasifikuje následující motivační skupiny: fyzická motivace – sport, zotavení, léčení, psychická motivace – rozptýlení, únik z každodenního života, motivace na základě lidských vztahů – návštěva přátel a známých, sociální kontakty, kulturní motivace – poznání jiné kultury, zvyků, učení jazyků, náboženské cesty a prestižní motivaci – osobní rozvoj, povinnost cestovat, která vyplývá z funkce v zaměstnání či kvůli podnikání.

Děti a mladí lidé jsou při formování svých zájmů ovlivňováni svým kladným hodnocením a za zajímavé považují ostatní lidi, se kterými mají kladné vztahy. To mohou být jak rodinní příslušníci, tak i učitelé, pedagogové, kteří mají na starost volný čas, ostatní lidé z jejich blízkého okruhu, včetně přátel, dokonce to mohou být i literární a filmoví hrdinové. Silně zde působí faktor referenční skupiny, to může být právě okruh přátel a spolužáků. Motivace se u tohoto segmentu lépe formuje, když má dítě či mladiství před očima tzv. živý model, tedy příklad osoby, která je dotyčnému sympatická, má s ní pozitivní vztah a může se s ním ztotožnit. Společné činnosti v příznivém a pozitivně laděném emočním klimatu mohou u tohoto segmentu zformovat potřebnou motivaci k obtížným úkolům, ale i k efektivnímu využití volného času. Motivace a zájmy o určité služby nebo činnosti se prohlubují, pokud jsou děti a mládež uspokojeni z výsledků, či se mohou ztotožnit s nějakými ostatními účastníky, či nabízenou věcí (zájezd, kde si účastník projde místa, kde se pohybuje jeho filmový či literární hrdina). Rušivě mohou působit nedostatky v osobních vztazích a emočním klimatu, proto je třeba tyto negativní aspekty eliminovat⁶⁷ (např. pokud má dítě fobii z výšek nebo z vody, není vhodné plánovat zájezd do zábavních center či do míst s velkým množstvím vody, kde by se necítil bezpečně).

⁶⁷PEDAGOGICKO – PSYCHOLOGICKÁ PORADNA [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.pppbruntal.cz/texty/text02.html>

4 PEDAGOGICKÉ ASPEKTY VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

4.1 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

Pedagogika volného času pracuje s jedinci různých věkových kategorií, střediska volného času nabízejí volnočasové aktivity dětem předškolního věku, žákům základních škol, studentům vyšších odborných a vysokých škol i dalším osobám. Proto je důležité znát jednotlivé věkové kategorie a jejich povahu. Určením charakteru jednotlivých segmentů se zabývá vývojová psychologie. Respektování věkových zvláštností je důležité při sestavování programů činností. Znalost úrovně tělesného a pohybového vývoje umožňuje zvolit vhodný druh pohybových aktivit, přiměřenou zátěž i míru odpočinku. Těmito znalostmi a jejich aplikací lze snadno předcházet nepřiměřenému zatížení pohybového aparátu. Stejně tak je nutné znát základní zákonitosti duševního vývoje v různých věkových kategoriích. Pro stanovení programu pro služby v cestovním ruchu jsou důležité poznatky o vývoji poznávacích procesů, paměti, emocích, vůli, pozornosti, motivaci, schopnosti, rysech osobnosti a další. Podstatou činností volného času jsou zájmové činnosti. Zájem je psychický jev, který člověka provází celý život, avšak prochází vývojem, stejně tak jako jedinec samotný.⁶⁸

Důležité je u volného času dětí a mládeže jeho pedagogické ovlivňování a to z výchovných důvodů. Děti ještě nejsou tak zkušené a nedokáží se orientovat ve všech zájmových oblastech, tudíž potřebují citlivé vedení. Toto vedení musí však být s ohledem na děti citlivé a musí být nenásilné, podstatou nabízených aktivit by měly být činnosti zábavné, pestré a přitažlivé pro tuto skupinu, musí upoutat jejich pozornost. Míra tohoto ovlivňování volného času záleží na věku dětí a mládeže, na jejich mentální a sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy.⁶⁹ Existují totiž různé styly výchovy i nové směry rodičovství, které vyznávají odlišné způsoby vychovávání dětí a mládeže. Co se týče výchovy dětí, je v poslední době hodně rozšířené vychovávání dětí prostřednictvím kontaktního rodičovství. „Kontaktní rodičovství především znamená, že otevřeme svou mysl a své srdce a budeme naslouchat individuálním

⁶⁸PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*[online]. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014 [cit. 2016-03-07]. S. 83. ISBN 978-80-7290-666-6.

⁶⁹PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. S. 13-14 ISBN 978-80-7367-423-6.

potřebám svých dětí – dovolíme svým vlastním dovednostem a znalostem o dítěti, aby nás vedly k rozhodnutím, jež budou pracovat nejlépe jak pro nás, tak pro dítě. Ve zkratce, kontaktní rodičovství znamená naučit se vnímat podněty dítěte a správně na ně reagovat. Kontaktní rodičovství je vlastně ideální volbou pro pracující matky. Vytvoření silné vazby může pomoci zvládnout obojí – práci i péči o dítě.⁷⁰

Dalšími rozšířenými směry jsou například pedagogika montessori a waldorfská pedagogika. Pedagogiku montessori založila na počátku 20. století lékařka a pedagožka Maria Montessori. Tato pedagogika je založena na podporu dítěte při rozvíjení jeho poznatků a dovedností. Dítě se považuje za osobnost a od přírody dobrou a měla by ve své činnosti být dospělými podporována. Aktivitu dítě provádí pro uspokojení vlastních potřeb, ne vyučujícího či rodiče. Samotné učení pak probíhá bez zbytečných stresů ze strany dítěte a dalších projevů, které mohou mít dopad na psychiku dítěte. Mezi hlavní zásady Montessori školy patří, že nenahlíží na vyučujícího jako na autoritu, ale jako na rovnocenného partnera a jeho hlavním úkolem je usilovat o vytvoření vhodného prostředí pro učení žáka. Dítě je přitom respektováno a považováno za samostatně se vyvíjecí bytost a učitel dítě podporuje v jeho zájmech, nenutí ho do aktivit.

„Waldorfská pedagogika vychází z anthroposofické antropologie Rudolfa Steinera (1861-1925), která si všímá zákonitostí vývojových kroků dítěte a mladého člověka, proměn a rozvoje jeho vztahu ke světu a jeho schopnosti učit se. Na výchovu je ve waldorfských školách nahlíženo jako na vývojový proces, v němž jsou určité předměty zaváděny ve specifických fázích individuálního rozvoje osobnosti. Smyslem je upravit učební plán potřebám a postupně se rozvíjejícím schopnostem dítěte.“⁷¹ Pro život a práci ve waldorfských školách platí zásada, že spolupráce žáků jasně převažuje nad jejich vzájemnou soutěživostí.

Tyto výše uvedené směry jsou stále víc rozšířené, proto je potřeba brát i je na vědomí. Osobně se domnívám, že zařazení těchto směrů do nabídek produktů zaměřených na volný čas dětí a mládeže může výrazně zvýšit zájem potenciálních zákazníků a odlišit jednotlivé podnikatelské subjekty v cestovním ruchu od konkurence. Touto problematikou se budu zabývat v praktické části této diplomové práce.

⁷⁰SEARS, William a Martha SEARS. *Kontaktní rodičovství: rozumná cesta k pochopení a výchově dětí*. Praha: Argo, 2012. S. 12-13. ISBN 978-80-257-0597-1.

⁷¹STRÁNKY ASOCIACE WALDORFSKÝCH ŠKOL ČESKÉ REPUBLIKY: *Waldorfské školy* [online]. 2008 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://www.iwaldorf.cz/wald_ped.php?menu=ped-owa

4.2 PEDAGOGICKÉ OVLIVŇOVÁNÍ VOLNÉHO ČASU

Výchova ve volném čase, v době mimo vyučování, má specifické aspekty v oblasti cílů, podmínek i pedagogických prostředků a také funkce. Je možné vymezit funkci výchovně – vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní. Různá zařízení pro volný čas plní tyto aspekty v různé míře a různými způsoby, přičemž význam těchto funkcí se v průběhu historie výrazně změnil. Dnes je jako hlavní považována funkce výchovně – vzdělávací. Hlavním úkolem výchovy ve volném čase je uspokojovat a kultivovat potřeby, usměrňovat, uspokojovat, rozšiřovat a prohlubovat zájmy, objevovat a rozvíjet specifické schopnosti vychovávaných jedinců. Toho lze docílit prostřednictvím pestrých a zajímavých činností, děti, mládež i dospělí lze motivovat k osobnostně i společensky žádoucímu využívání volného času. Jednotlivci tak získávají nové vědomosti a dovednosti a osvojují si je. Dále se také rozvíjejí poznávací procesy a utvářejí se žádoucí rysy osobnosti. Prostřednictvím účasti na různých aktivitách, se kterými se například nesetkají v běžném vzdělávání, mohou zjistit, jaké činnosti je baví, které je naplňují, a v čem jsou dobří a vynikají mezi ostatními. Je to příležitost k seberealizaci i kladnému sebehodnocení. Také na základě zkušeností z různých rozmanitých činností si děti a mládež vytvářejí názor na život, společnost a svět kolem nás.

Důležitý význam má také funkce zdravotní. Všechna výchovná působení ve volném čase musí podporovat zdravý tělesný, duševní i sociální vývoj. Dobrý zdravotní stav lze podpořit a to několika způsoby. Prvním z nich je usměrňování režimu dne, aby odpovídal lidským biorytmům a vyhovoval individuálním zvláštnostem člověka. Je tedy vhodné střídat činnosti různého charakteru – práce a odpočinku, duševní a tělesné činnosti, ty prolínat organizovanými i spontánními činnostmi, vykonávané individuálně nebo v kolektivu. Druhým způsobem je podněcování a poskytování příležitostí k vydatnému pohybu, ideálně na čerstvém vzduchu. Zařazení pohybových aktivit je nezbytné pro zdravý vývoj a je také prioritou výchovy ve volném čase.

Dalším způsobem je vedení ke zdravému stravování vytvářením a upevňováním zdravých stravovacích návyků. S tím může být propojený i pobyt na čerstvém vzduchu, např. při práci na zahradě a pěstování různých plodin spojené s péčí o tyto plodiny. Děti a mládež jsou tak vedené ke konzumaci zdravějších a lokálních potravin. Dodržování hygienických požadavků je dáno předpisy a opatřeními a jejich dodržování je sledováno příslušnými úřady. Stravování by mělo probíhat v příjemném prostředí, bez stresu

a spěchu. Ve školských zařízeních je běžný hluk a neklid, proto ve volném čase měl být na tyto aspekty kladen důraz, aby nedošlo k utvoření nežádoucích zlovyků při stravování. Dalšími problémy ve stravování jsou nevhodné rozložení jídel v průběhu dne, otázka pitného režimu, nabídka nevhodných nápojů a potravin v automatech, nežádoucí stravovací návyky v rodinách aj. Třetím způsobem je pěstování a upevňování hygienických návyků. Tato oblast je také velice významná, jelikož návyky u dětí a často i u mládeže nejsou ještě upevněné nebo nejsou vůbec vytvořené. Kromě hygienických návyků a návyků kulturního stravování má význam i hygiena prostředí, kde aktivity ve volném čase probíhají. Posledním způsobem je dodržování zásad bezpečnosti práce. Stejně jako u hygieny stravování je hygiena práce upravena předpisy, pedagogové pracující s dětmi jsou povinni tyto předpisy a normy znát a dodržovat je.

Pedagogické ovlivňování volného času má také sociální funkci. Lze ho chápat jako příležitost k vyrovnávání rozdílů mezi nestejnými materiálními a psychologickými podmínkami dětí v rodinách. V programech zařízení a institucí věnující se volnému času se stále více prosazuje důraz na prevenci negativních dopadů nedostatečného využití volného času, např. závislosti na návykových látkách, agresivity, netolerance.⁷²

4.3 RIZIKA SPOJENÁ S VYUŽITÍM VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Volný čas dětí a mládeže je dnes vnímám jako rizikový faktor. Přestože díky technologickému rozvoji fond volného času vzrůstá, jeho kvalita spíše klesá. Vymezením tohoto pojmu se zabývá mnoho publikací. Volný čas je pojem, kterým se zabývá několik vědních disciplín z oboru pedagogiky, psychologie, sociologie, filosofie, ale také i další vědy jako jsou medicína, antropologie, ekonomika, hygiena.

Antifonés konstatoval, že „Prostředí, kde se člověk zdržuje většinu dne, určuje jeho charakter.“ Výzkumy zaměřené na rodiny a školní výchovu potvrdily, že vyskytuje-li se pozitivní attachement a zájem okolí o děti a mládež, minimalizují se negativní sociální projevy a rizikové chování.⁷³ Dokonce je dokázáno, že převažuje-li při výchově dětí a

⁷²HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. S. 70-72. ISBN 978-80-7367-473-1.

⁷³SMÉKAL, Vladimír. *Vývojová psychologie a etika* [online]. Fakulta sociálních studií Masarykovi univerzity v Brně [cit. 2016-03-02]. s. 1. Dostupné z: http://www.rotary2240.org/admin/documents/ybiscz0126/refDocuments/files/document_133.pdf

mládeže nepodmíněná láska, respekt k oprávněným zájmům a dovednostem, pěstování sociální perspektivy, vlastní hodnoty, rozvíjení dovedností hodnotně trávit volný čas, děti a mládež vykazují pozitivní rysy charakteru. Děti respektují dobré hodnoty, základní lidskou slušnost a zájem o veřejné blaho.

Prostředí, kde děti tráví volný čas je různé. Děti ho mohou trávit doma, ve škole, v přírodě, v různých institucích k tomu zaměřených. Mnoho dětí k trávení volného času využívá volná prostranství, ulice, bez dohledu a dokonce i bez zájmu dospělých. To způsobuje obavy a zvyšuje se riziko ohrožení dětí a mládeže, nejen z hlediska výchovy, ale především bezpečnosti. Podle policejní statistiky se v roce 2015 ztratilo 5 564 dětí. Kromě dobrovolného opuštění domova nebo nedobrovolného únosu e děti často ztrácejí v nákupních a zábavních centrech, v prostředcích hromadné dopravy, na rozlehlých hřištích či na neznámých místech v době dovolených. Tisková mluvčí policejního prezidia v rozhovoru pro Šance dětem uvedla: „Rapidní nárůst pohřešovaných dětí určitě souvisí se svobodou nabytou po revoluci a s tím, že děti dostaly ve všem větší prostor, a nejen v tom dobrém smyslu. Před rokem 1989 se většina pohřešovaných pohybovala po republice, což už po otevření hranic neplatí.“⁷⁴

Využití volného času je tak velice důležité, v první řadě je to záležitostí rodiny, ale i společnost by se o tuto problematiku měla zajímat. Rodina totiž nedokáže zajistit dostatečné využití volného času, především u dospívajících, kteří potřebují kolektiv svých vrstevníků. Tendence k omezování institucí zajišťující náplň volného času je pro jedince i společnost škodlivá, historické zkušenosti potvrzují, že prevence ve výchově je účinnější a levnější, než napravování chyb. Je to především kvalitní výchova, která má velký preventivní význam.⁷⁵

Pokud není volný čas efektivně využit a nedokáže dětem a mládeži zajistit podmínky pro jejich správný fyzický i mentální vývoj, může docházet až ke vzniku sociálně patologických jevů, tedy k nežádoucímu trávení volného času nejen pro každého jedince, ale pro společnost především. Děti i mládež jsou snadno ovlivnitelné, proto je třeba brát v úvahu i riziko šíření nežádoucích aspektů volného času. Tomu lze

⁷⁴ŠANCE DĚTEM: *Ztracené dítě: noční můra všech rodič* [online]. 2016 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/ztracene-dite-nocni-mura-vsech-rodicu-77.html>

⁷⁵PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. S. 14-15 ISBN 978-80-7367-423-6.

z velké části zabránit dostatečnou výchovou a bezpodmínečnou láskou ze strany rodiny, jak se píše výše. Ne však vždy.

Jako prvním, méně vážným důsledkem nedostatečného využití volného času je trávení volného času prostřednictvím techniky, multimediálních zařízení a internetu. Tehdy dochází k určité depersonalizaci v mezilidských vztazích a to může být příčinou vzniku špatných návyků, co se týče trávení volného času. Mezi špatné návyky ve využívání volného času řadíme také šikanu, závislost na omamných a psychotropních látkách, dětskou kriminalitu apod. Problematice kriminality dětí a mládeže se věnují kriminologové i celá společnost. Delikvence mládeže je multidimenzionální, vysoce dynamický, sociálně patologický jev, zahrnující činy (jednání) osob určitého věkového vymezení v daném čase i teritoriálním rámci, jež byly nebo mohly být procedurálně posouzeny speciálními státními orgány jako delikventní, tj. neslučitelné s kodifikovanými normami trestního práva.⁷⁶

Delikvence a kriminalita jsou rozdílné v tom, že pojem delikvence zahrnuje i činy, které ohrožují či porušují základní společenské vztahy, stupeň závažnosti však nedosahuje trestného činu. I to se řadí k nežádoucím dopadům nedostatečného využití volného času. Kriminalita mládeže má specifické rysy, které jsou odvozeny z nízkého věku pachatelů, jejich psychické a sexuální nezralosti, vyššího stupně agresivity, vytváření si společenského postavení. Mezi základní rysy patří nedostatečná plánovitost trestné činnosti, neadekvátní jednání, virtuální realita, neschopnost odložit uspokojení potřeb, rozpoznávací a ovládací schopnost není zachována pod vlivem emocí, vandalismus, šikana, potřeba prostředků na obstarání drogy, tíhnutí k extremistickým hnutím, trávení času ve skupinách vrstevníků, dřívější zahajování sexuálního života atd. Přehled trestných činů znázorňuje Příloha A.

⁷⁶NEUMANN, J.: *K problematice osobnosti pubescentního delikventa*. In: Aktuální problémy kriminologie II: sborník statí pracovníků Výzkumného ústavu kriminologického při GP ČSSR. Praha: Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR, 1981, s. 17–23.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA NABÍDKY CK V ČR A JEJICH NABÍDKY ZÁJEZDŮ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

5.1 ANALÝZA TRHU CK S OHLEDEM NA SEGMENT DĚTÍ A MLÁDEŽE

V analýze jsem se zaměřila na 22 cestovních kanceláří v České Republice. Soustředila jsem se převážně na ty, které by měly nabízet zájezdy pro děti a mládež. Hlavními kritérii byla nabídka pro děti a mládež, zda je nutný doprovod rodičů nebo jiné dospělé osoby, což je důležité zejména v období letních prázdnin, kdy rodiče mají dovolenou jen pár dní a děti tak tráví volný čas často neorganizovaně a není efektivně využitý. Proto jsem tedy hodnotila i hledisko, od kolika let je možné se zájezdu zúčastnit bez doprovodu rodičů. Pokud nebyl uveden věkový limit, od kdy se děti a mládež může účastnit bez doprovodu, uvádím věkovou hranici 18 let. Dále jsem se zaměřovala na program pro děti, některé cestovní kanceláře totiž nabízejí tzv. zájezdy pro děti, chybí ale jakákoliv organizace volného času, který často musejí vyplňovat unavení rodiče, kteří by si na dovolené rádi odpočinuli nebo ani s dítětem nemohou kvůli vytíženosti v zaměstnání jet.

Dalším kritériem je cena. Ta se samozřejmě odvíjí od programu, destinace, zda jsou zahrnuty služby animátora či pedagoga volného času, zda je nutný doprovod, či nikoliv, exkluzivity a atraktivity. Cenu jsem uvedla záměrně, protože každá rodina má jiné finanční možnosti a při stanovení nejnižší možné ceny zájezdů je usnadněn výběr okruhu cestovních kanceláří. Tedy pro rodinu, která nemá velké finanční možnosti, je zbytečné zvažovat nabídky cestovních kanceláří, jejichž ceny zájezdů začínají na třiatřiceti tisících. Pro lepší přehlednost jsem zpracovala přehlednou tabulku, kde jsou výše uvedená kritéria zohledněna. Jako „ANO“ jsem označovala i takové rodinné kanceláře, které nabízejí i zájezdy pro rodiny s dětmi pouze s doprovodem, mohou však nabízet program, který nevyžaduje dohled rodičů. Pokud nebyla u zájezdů stanovena věková hranice, je u zájezdů uvedeno „ANO (18)“.

Zásadní podmínkou bylo, aby analyzované cestovní kanceláře podnikaly na základě udělené koncesní listiny. Tato skutečnost byla ověřena v obchodním rejstříku a všechny cestovní kanceláře toto kritérium splnily.

Tabulka 1 - Analýza trhu

<i>Název CK</i>	<i>Nabídka pro děti</i>	<i>Pro mládež</i>	<i>Nutnost doprovodu</i>	<i>Samostatně od (věk)</i>	<i>Program pro volný čas</i>	<i>Cena od</i>
CK Adventura	ANO	ANO	ANO	ANO (15)	ANO	3 000,-
CK CK2	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	2 500,-
CK Convex	ANO	ANO	NE	ANO (6)	ANO	970,-
CK Čedok	NE	NE	ANO	ANO (18)	NE	14 300,-
CK České Kormidlo	ANO	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	399,-
CK Domeček	ANO	ANO	NE	ANO (4)	ANO	4 290,-
CK Eso travel	NE	NE	ANO	ANO (18)	ANO	35 990,-
CK Exim Tours	NE	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	16 990,-
CK Firo - tour	NE	NE	NE	ANO (6)	ANO	3 601,-
CK Geops	ANO	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	690,-
CK Hanka	ANO	ANO	ANO	ANO (4)	ANO	3 400,-
CK Inex	ANO	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	6 290,-
CK Infotravel	ANO	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	2 280,-
CK Invia	ANO	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	1 300,-
CK Kalla	NE	NE	ANO	ANO (18)	NE	1 890,-
CK Kovotour plus	ANO	ANO	ANO	ANO (18)	ANO	4 000,-
CK Ma.ce.k	ANO	ANO	NE	ANO (9)	ANO	3 700,-
CK Morava Tour	NE	NE	ANO	ANO (18)	NE	3 250,-

CK Sport	ANO	ANO	NE	ANO (5)	ANO	250,-
CK Student Agency	ANO	ANO	NE	ANO (5)	ANO	33 967,-
CK Topinka	ANO	ANO	NE	ANO (6)	ANO	4 790,-
CK Zájezdy pro děti	ANO	ANO	NE	Ano (18)	ANO	7 500,-

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní tvorba)

5.2 NABÍDKA PRODUKTŮ CESTOVNÍCH KANCELÁŘÍ

CK Adventura je na trhu již od roku 1990. Klade důraz na nabídku poznávacích zájezdů i aktivní dovolené v nejširším slova smyslu a nabídnout jiný pohled na svět. Nabízí poznávací zájezdy, turistické, cykloturistické, vysokohorskou turistiku a via ferraty, rating a vodní turistiku, lyžařské zájezdy a další speciality. U každého zájezdu je uvedena náročnost, tedy od kolika let je zájezd vhodný a další kritéria, zda třeba musí umět plavat apod. V nabídce má kolem 45 zájezdů na dovolenou s dětmi, které jsou ze všech výše uvedených kategorií. Samostatně bez doprovodu rodičů se však lze účastnit až od patnácti let. Je to především z důvodů bezpečnosti, jelikož některé zájezdy jsou velmi náročné a vyžadují jisté fyzické a psychické předpoklady.⁷⁷

Cestovní kancelář CK2 má ve své nabídce zájezdy pro rodiny s dětmi zaměřené především na zážitek. Jak je uvedeno v motivaci, děti i mládež mají rádi, když se mohou ztotožnit se svými hrdiny a když mohou mít autentický zážitek, mohou si něco prožít a identifikovat se s tím. Toto umožňuje právě CK CK2, která nabízí zájezdy do Legolandu a Star Wars, či zájezd za Harrym Potterem do filmových ateliérů v Londýně. „Program zahájíme návštěvou filmových ateliérů Warner Bros. Studio, kde se v rámci prohlídky Warner Bros. Studio Tour London – The Making of Harry Potter na vlastní kůži seznámíme s fantastickým světem Harryho Pottera, který stvořila britská spisovatelka J. K. Rowlingová. Po prohlídce se transferem privátním autobusem přesuneme do centra Londýna, kde v rámci prohlídky města zavítáme k jeho

⁷⁷ADVENTURA: *cestovní kancelář* [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.adventura.cz/zajezdy/?druh=dovolena-s-detmi>

nejznámějším památkám (*Houses of Parliament, Big Ben, Westminsterké opatství, Buckinghamský palác, náměstí Trafalgar Square*). Odpoledne nás čeká volný program, který můžete využít k nákupům na vyhlášených místech jako obchodní třída *Oxford Street*, tržiště *Covent Garden*, hračkářství *Hamley's* či obchodní dům *Lillywhites*. Navštívit můžete také *Národní galerii* či *Britské muzeum*, a to zcela zdarma. Zájemci si mohou přiojednat vstupenku do muzea voskových figurín *Madame Tussaud's* a setkat se s řadou celebrit či filmových postav.⁷⁸ Na YouTube jsou ke zhlédnutí propagační videa, která umožňují malou virtuální prohlídku, která jistě zaujme každého milovníka Harryho Pottera, ať už z řad dětí, mladistvých či dospělých. U zájezdů je nutný doprovod rodičů, avšak program pro děti je bohatý. Ceny za zájezd pro dítě včetně vstupů se pohybují okolo 2 500 Kč.⁷⁹

CK Convex nabízí na svých internetových stránkách www.cestovnikancelar.cz mnoho druhů zájezdů od táborů od několika cestovních kanceláří a agentur. Vyhledávač je přehledný a umožňuje vyhledávat i zájezdy „pouze pro děti“. To většina cestovních kanceláří nemá, obzvláště ty velké, které se specializují spíše na rekreační dovolené pro dospělé, rodiny s malými dětmi a důchodce. Toto tedy hodnotím jako velké plus. Filtr usnadňuje vyhledávání a plánování celé dovolené. V nabídce jsou především tábory pro děti, kde není nutný doprovod rodičů, a účastnit se mohou děti od šesti let, program je zajištěný na celý den po celý pobyt. Ceny začínají na devíti stovkách, to se týká víkendových táborů a kurzů, u těch vícedenních se ceny pohybují kolem čtyř a půl tisíc.⁸⁰

Cestovní kancelář **Čedok** je na trhu již od roku 1920. Název Čedok je odvozen od Československá cestovní a dopravní kancelář a byl poprvé použit v roce 1926. Od 20. let 20. století Čedok organizoval zájezdy českých turistů na pobřeží Dalmácie, v polovině 30. let si vytvořil důležitou pozici na domácím trhu cestovního ruchu jako spolehlivý partner pro zahraniční turisty, kteří cestovali do České Republiky, již tehdy poskytoval směnářské služby včetně prodeje šech typů jízdenek. V letech 1948 až 1989 byl budován jako státní monopol cestovního ruchu. V roce 1995 nastal zlom, kdy

⁷⁸CESTOVNÍ KANCELÁŘ CK2 [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://ck2.cz/pro-verejnost/poznavaci-zajezdy/velka-britanie/harry-potter---filmove-ateliery-v-londyne/1167.php>

⁷⁹CESTOVNÍ KANCELÁŘ CK2 [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ck2.cz/pro-verejnost/zajezdy-pro-rodice-a-deti/zabavni-parky/legoland-a-istar-warsi-suptmsup/1183.php>

⁸⁰CESTOVNÍ KANCELÁŘ. CZ: *Cestování online* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.cestovnikancelar.cz/zajezdy.php>

se většinovým vlastníkem stala společnost Unimex Group. Tehdy začala být cestovní kancelář Čedok cestovní kanceláří plně orientovanou na zákazníky. Na konci roku 2007 se majoritním akcionářem stala společnost ODIEN Group, podíl tohoto investora ze Spojených států dosahoval 98% podílu od společnosti Unimex. Čedok se zaměřuje především na nabídku v následujících oblastech cestovního ruchu: incoming (služby pro skupiny a jednotlivce přijíždějící do ČR, ubytování, stravování, transfery a pronájem vozidel, okružní jízdy a výlety, vstupenky na kulturní, společenské a sportovní akce), kongresová a incentivní turistika (sympozia, konference, výjezdní zasedání, školení, pracovní pobyty, incentivní zájezd), business travel (letenky, autobusové, železniční, lodní a trajektové jízdenky, příletové a odletové transfery v tuzemsku i v zahraničí, další služby spojené s dopravou v rámci služebních cest - zvláštní druhy dopravy např. aerotaxi, helikoptéry a charterové lety, ubytování v zahraničí a v tuzemsku, pronájem salonků na letišti Václava Havla, parkování na letišti, pronájem automobilů, cestovní pojištění, víza, devizové služby, asistence během služební cesty 24H emergency line), outgoing (pobytové a poznávací zájezdy, individuální zájezdy dle přání zákazníka, zájezdové cíle v 50 zemích 5 kontinentů, vlastní dopravou, autokarem, letadlem, rekreační pobyty u moře, u jezer, v horách, lázeňské léčebné a relaxační pobyty, víkendy ve světových metropolích, poznávací okruhy v Evropě i zámoří, plavby po světových mořích, cesty na kulturní a sportovní události, jazykové kursy, lov, rybolov, golfové programy a potápění, pronájem luxusních vil a jachet), tuzemské zájezdy, dopravní ceniny, finanční a doplňkové služby, vlastní autokarová přeprava.⁸¹

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že CK Čedok se nezaměřuje na segment dětí a mládeže, to je vidět i v nabídce zájezdů. Ta sice obsahuje dovolené pro rodiny s dětmi, děti mohou cestovat pouze s doprovodem rodičů, kteří se jim musejí věnovat, protože i nabízené animační programy jsou pro rodiče a děti. Chybí zde i nabídka pro mládež, jakou jsou jazykové pobyty, poznávací zájezdy apod. Na stránkách cestovní kanceláře je při vyhledávání zájezdů nabídka pro dětský koutek či nabídka „Vhodné pro rodiny s dětmi“, která umožňuje snadnější vyhledávání pro tento segment.

Cestovní kancelář **České kormidlo** má nabídku pro děti spíše krátkodobého charakteru, obvykle na jeden den. Aktuální nabídka zahrnuje zájezdy do zábavných

⁸¹ČEDOK: *Cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.cedok.cz/cedok>

parků či do Zoologické zahrady ve Vídni. Zájezdy mají program na celý den a vyžadují i účast dospělé osoby. Ceny zájezdů jsou od 399 Kč pro jednu osobu. Cestovní kancelář funguje od roku 2002 a jejich nabídka se soustředí zejména do destinací Chorvatska a Itálie. Dále nabízí i nabídky jiných renomovaných cestovních kanceláří, působící na českém a slovenském trhu.

Cestovní kancelář **Domeček** se již 13 let specializuje na dovolené pro rodiny s dětmi a pro děti samotné. Spolu s rodiči se mohou účastnit děti od šesti měsíců věku až do dvanácti let, v takovém případě je připravený program pro děti i rodiče. Samostatně se mohou účastnit děti od čtyř do čtrnácti let. Nabídka zahrnuje plavání pro děti, výuku lyžování, programy zaměřené na různá témata, sportovní program, výtvarné dílny, muzikoterapii, cvičení a relaxaci. Součástí nabídky jsou také programy na různá specifická období v kalendářním roce, např. je Den dětí, Vánoce, Velikonoce apod., dále jsou nabízeny i pobyty pro ženy. Nabídka zájezdů je nabízena na webových stránkách www.dovolenasdetmi.cz, pro děti je pak nabídka členěná dle ročních období pro usnadnění výběru. Sekce Jaro nabízí dovolenou na prodloužený víkend s programem dětského plavání a oslavou Dne dětí. Je zde připravený i program pro děti ve věku od dvou do deseti let. Sekce Léto nabízí relaxační, vzdělávací, sportovní a kreativní pobyty, program je obvykle pro děti od tří let. Nabídka zahrnuje pobyty s rodiči a samostatné pobyty pro děti. Sekce podzim zahrnuje podobnou nabídku jako sekce Jaro a Léto. Poslední sekce Zima v tuto chvíli nenabízí žádné zájezdy, je však možnost zanechat email a nechat si zasílat novinky, včetně upozornění na doplnění zájezdů na zimu.⁸²

Cestovní kancelář **ESO travel** se specializuje na dálkové exotické destinace a v dnešní době je největší cestovní kancelář v České Republice, která se na tyto destinace specializuje. Nabídka exotických zájezdů zahrnuje již 136 zemí. ESO travel má své oficiální zastoupení již i na Slovensku, v Thajsku, v USA a na ostrově Kuba. Tato CK je i pravidelně ohodnocována oceněními profesionálů v cestovním ruchu TTG Awards. Čtrnáctkrát obdržela ocenění „Nejlepší touroperátor pro Asii a Ameriku“. Založena byla v roce 1994, od té doby stále roste, v roce 2011 jako první ve střední a východní Evropě přišla s nabídkou jedinečného produktu „Cesta kolem světa vlastním

⁸²DOVOLENÁ S DĚTMI [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.dovolenasdetmi.cz/>

letadlem“. Z výše uvedeného vyplývá, že na děti a mládež se tato kancelář nezaměřuje vůbec, jejími klienty jsou spíše spotřebitelé toužící po luxusu, exkluzivitě a poznávání exotických destinací. Toto se samozřejmě odráží i na nabídce a cenách za nabízené produkty a služby. V nabídce se samozřejmě najdou i destinace vhodné pro rodiny s dětmi, kde se najde i program pro děti přibližně od 4 do 12 let (záleží na destinaci) a možnost hlídání dětí za poplatek, avšak cena je tak vysoká, že dovolená pro čtyřčlennou rodinu na týden vyjde zhruba kolem 100 000,- Kč. Není však žádný vyhledávač pro zájezdy pro rodiny s dětmi, a tak je třeba vyhledávat u každé konkrétní destinace a každého konkrétního hotelu, zda tyto služby poskytuje a zda je lokalita vhodná i pro pobyt s dětmi.⁸³

EXIM tours je cestovní kancelář, která je na trhu již od roku 1993 a v současnosti je největší kancelář na českém trhu. Je součástí společnosti EXIM HOLDING a.s., jejíž obrát dosahuje přes osm miliard korun. Má pobočky v Polsku, na Slovensku a v Maďarsku. Má přes čtyřicet vlastních provozoven a část provozoven na principu franchizy prostřednictvím cestovních agentur. V roce 2007 se společnost stala největším českým tour operátorem. Dnes ročně odbavuje přes milion zákazníků ročně, dosáhla tak rekordu novodobé historie podnikání v cestovním ruchu. Zaměřuje se na destinace jako Maroko, Egypt, Tunisko, Turecko, řecké ostrovy Krétu, Rhodos, Kos, Korfu, Lefkadu, Zakynthos, Attika, dále i ostrov Mallorcu a Menorcu, Bulharsko, ale také Sicílii, Kalábrii, Ischii, ostrov Sardinie a také Kapverdské ostrovy. Z bližších destinací nabízí zájezdy také do Chorvatska, Itálie, Toskánska, Maďarska. Zájezdy jsou určeny jak jednotlivcům, tak i skupinám. Nabízí také lyžařské zájezdy, jejich nabídka však v tuto chvíli není stanovena. Zájezdy jsou poznávacího, rekreačního i sportovního charakteru. Nabídku pro děti a rodiny s dětmi přímo neposkytuje, je však možnost vybrat i destinace vhodné pro děti, záleží na konkrétní destinaci a jejím zařízení. Jednou z těchto možností je destinace Turecko, které nabízí zázemí pro děti, včetně miniklubů, dětských hřišť, vodních skluzavek a animačních programů. Takový zájezd s možností all inclusive na osm dní se pohybuje od 16 990 Kč za osobu, přičemž nabízí slevu pro dvě děti za cenu letenky.⁸⁴

⁸³ESO: www.exotika.cz [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.esotravel.cz/>

⁸⁴EXIM TOURS [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.eximtours.cz/>

CK **Firo tour** vznikla v roce 1990, od roku 2004 je akciovou společností. Významné postavení má společnost na českém i slovenském trhu, také pravidelně sbírá různá ocenění (TTG, Sírius, apod.). Též je dominantním zástupcem českého trhu v mnoha zahraničních destinacích, mezi které patří Řecko a řecké ostrovy, Španělsko, Portugalsko, Itálie, Kypr, Sardinie, Severní Kypr, Albánie, Korsika, Turecko, Spojené arabské emiráty, Thajsko, Omán, Dominikánská republika, Mexiko, Mauricius, Srí lanka, Maledivy a stále začleňuje další destinace. Jako jedna z mála dominantních cestovních kanceláří zahrnuje i nabídku pro děti a to dětské prázdninové kluby Firáček, které nabízejí program pro děti od čtyř do dvanácti let, sportovního, zábavného a herního charakteru, pod vedením zkušených animátorů. Tuto službu poskytuje cestovní kancelář zdarma.⁸⁵ Dále společnost nabízí také dětský tábor do Střední Dalmácie, Eklata. Zde je možné, aby se tábora účastnili i rodiče s dětmi nebo děti samostatně bez doprovodu rodičů. V obou případech je pro děti zajištěn bohatý program. Tato nabídka je vhodná jak pro děti, mládež, rodiny s dětmi, školní zájezdy, zájmové a sportovní skupiny. Součástí je mimo ubytování také kvalitní a pestrá strava, poloha na pláži za výhodných cenových podmínek a propracovaný program, kde se setkávají děti z celého světa, animátoři ovládají několik světových jazyků, samozřejmostí je jazyk anglický. Za poplatek je možné využít i vzdělávací programy (jazykové kurzy, umělecké skupiny malířství, modelářství, výrobu šperků, suvenýrů, hudebně – taneční programy, filmové studio, sportovní tábor a další).⁸⁶

CK Geops je na českém trhu od roku 1991, zaměřuje se zejména na poznávací zájezdy do Francie, Itálie a Maďarska. Zájezdy jsou často zaměřené na umění, kulturní památky, přírodní atraktivitu Evropy, Středomoří a států severní Ameriky nebo Blízkého východu. Geops nabízí zájezdy letecké i autokarové a kombinuje nabídku relaxačních i poznávacích zájezdů.⁸⁷ Do nabídky patří také zájezdy pro děti a mládež a rodiny s dětmi a to jak na území České Republiky, tak i v zahraničí, jednodenní i vícedenní. Zájezdy jsou podmíněné i účastí rodiče nebo jiné dospělé osoby, avšak program pro děti je pestrý. Nabídka zahrnuje například wellness pobyty, lázeňské

⁸⁵FIRO TOUR: *cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.firotour.cz/zajezdy/dovolena-pro-rodiny-s-detmi/?od=10&zajezdu=10>

⁸⁶FIRO TOUR: *cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.firotour.cz/zajezdy/chorvatsko/stredni-dalmacie/zaostrog/eklata-yyy276/>

⁸⁷CESTOVNÍ-KANCELÁŘE.CZ [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.cestovni-kancelare.cz/geops-ck/>

pobyty i zájezdy za zábavou (Legoland a zámek Neuschwanstein, technický víkend snů apod.) či zájezdy spojené se slavnostními událostmi (Jízda králů, Slavnosti pětilisté růže apod.).⁸⁸

CK Hanka je malou cestovní kancelář, působící na trhu přes deset let. V posledních letech se specializuje na programy pro děti, mládež a rodiny s dětmi. Nabídka je tvořená pro děti od tří let a pro děti od čtyř let bez doprovodu rodičů a zahrnuje výuku lyžování, snowboardů, plavání, školy v přírodě, výlety pro děti a dětské tábory. Po využití alespoň jedné služby z nabídky této CK se účastníci stávají členy celoročního klubu Hanka, který umožňuje účast zdarma na akcích pořádaných klubem, využití speciálních cen na výuky lyžování, plavání apod. Zajímavá je také nabídka stravování, které se řídí pokyny nutriční terapeutky a je možné stravování i dětí s celiakií. Celoročně je k dispozici nabídka výuky plavání, lyžování, kolečkových bruslí, nord – walkingu, cvičení na balóněch, tvoření, tématické hry, přednášky apod. Tábory jsou určeny pro děti od čtyř do dvanácti let. Obvykle mají nižší počet účastníků, aby každému dítěti byla věnována dostatečná pozornost.⁸⁹

Cestovní kancelář Inex působí na trhu cestovního ruchu již 21 let. Nabízí zájezdy do celého světa, autobusovou i leteckou dopravou. Nabízí poznávací i pobytové zájezdy, nabízí slevy pro děti do určitého věku cestující se dvěma dospělými osobami, u některých zájezdů se děti účastní zcela zdarma (dle konkrétní nabídky). CK má dále více jako sedm set autorizovaných prodejců po České Republice a nabízí i prodej a rezervace přes internet, tudíž je nabídka dobře dostupná. Nabídka zahrnuje jak zájezdy pro děti a mládež s doprovodem, tak i zájezdy pro skupiny, např. na čtyřicet platících zákazníků pak vycházejí tři místa zdarma. U obou variant je nutná účast dospělé osoby. Nabídka je však pestrá, zahrnuje poznávací zájezdy do Paříže, Provence, Londýna, do Toskánska, Florencie, Říma, Neapole, také nabízí např. zájezd do Londýna za dobrodružstvím Harryho Pottera. Nabídka na webových stránkách je však nepřehledná a zájezdy vhodné pro děti se musejí složitě hledat.⁹⁰

⁸⁸CESTOVNÍ KANCELÁŘ GEOPS: *cesty za poznáním, uměním a přírodou* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.geops.cz/zajezdy/zajezdy-za-zabavou-pro-deti-a-dospele/>

⁸⁹HANKA.CZ [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.hanka.cz/>

⁹⁰INEX CESTOVNÍ KANCELÁŘ S.R.O. [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckinex.cz/view.aspx?pg=info.html>

CK **Infotravel** od roku 2000 nabízí zájezdy pro rodiny s dětmi. Především se specializuje na nabídku zájezdů do zábavných parků, které zajišťují zábavné využití volného času pro celou rodinu. Na zájezdy lze využít dopravu autobusovou, leteckou i vlastní. Nabízí i nabídku pro větší skupiny, kde je možné zařídit vlastní originální program. Nabídku lze najít na webových stránkách www.detskezajezdy.cz a zahrnuje zájezd do Disneylandu ve Francii, Gardalandu v Itálii, Legolandu v Dánsku či v Německu, zájezdy za Harrym Potterem v Londýně, do Marinelandu ve Francii, do Tropical Islands a Phantasialandu v Německu apod. Nabídka je pestrá, potřeby dětí a mládeže dokáže uspokojit, probouzí i motivaci k vyplnění volného času, avšak všechny zájezdy vyžadují účast dospělé osoby. Zájezdy je možné pořídit od 590 Kč za jednu osobu a jejich vyhledávání na webu je přehledné.⁹¹

Cestovní kancelář **Invia** zahájila svou činnost v roce 2000 na projektu MojeDovolená.cz, v roce 2002 byla založena i společnost Mojedovolená.cz a **Invia a.s.**, která je cestovní kancelář, v roce 2004 expandovala na Slovensko. V roce 2007 její obrat přesáhl jednu miliardu korun a bylo odbaveno přes 87 tisíc klientů, v březnu 2008 byl spuštěn web Invia.cz. V březnu 2016 odbavila již přes jeden a půl milion zákazníků, působí i na ruském, maďarském, rumunském a polském trhu. Přestože sama je cestovní kancelář, nabízí zájezdy od 315 jiných cestovních kanceláří z ČR, Slovenska a Německa. CK nabízí dovolenou v destinacích jako je Řecko, Egypt, Tunisko, Turecko, Bulharsko, Chorvatsko či Itálie nebo Černá Hora, Kypr a Španělsko, Kanárské ostrovy, Maledivy, Kuba, Srí Lanka, Mauritius, Madeira, Kapverdské ostrovy, Mexiko, Dominikánská republika, Kuba, Jamajka, Venezuela, Brazílie, Thajsko, Bali, Seychely, Indie, Nový Zéland, Keňa, Jihoafrická republika, Maroko, Jordánsko, Omán, Katar, El Salvador a další.

Pro cestovní ruch dětí a mládeže je příznivé, že CK nabízí i prodej zájezdů na splátky⁹², tato služba je v dnešní době stále více žádaná. Zejména proto, že rodiny méně šetří a více si půjčují, nejčastěji si půjčují právě mladí lidé do třiceti let.⁹³ „Podle něj se pro takové řešení rozhodují hlavně rodiny s dětmi, aby tak měly kde a jak strávit čas

⁹¹DĚTSKÉ ZÁJEZDY *Typy na výlety a zábavu pro celou rodinu* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckinex.cz/view.aspx?pg=info.html>

⁹²INVIA.CZ: *Nový rozměr dovolené* [online]. 0016n. 1. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.invia.cz/o-invia/duvody-proc-invia/>

⁹³IDNES.CZ: *finance* [online]. 0015n. 1. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/cesi-bez-penez-dluhy-010-/sporeni.aspx?c=A150617_170356_sporeni_kho

hlavní letní dovolené. Oblíbenost Středomoří potvrzuje i marketingový manažer největšího on-line prodejce zájezdů Invia.cz Michal Tůma. Na prvním místě prodeju se splátkovou platbou je Řecko, následuje Itálie, Bulharsko a Egypt. V šedesáti procentech lidé svůj úvěr splatí do čtyř měsíců, protože pak je úvěr bez navýšení, zbývajících čtyřicet procent splácí svůj závazek rok“⁹⁴ Přímou nabídku pro zájezdy dětí a mládeže Invia nemá, avšak nabízí výhodné akce pro rodiny s dětmi, kdy děti cestují buď za minimální poplatek, za cenu letenky, nebo zdarma, tyto akce platí pro děti i do čtrnácti let.⁹⁵

Cestovní kancelář **Kalla** působí na trhu od roku 1995. Kromě české Republiky se zaměřuje na destinace Slovenska, Itálie, Německa a Maďarska, ve spolupráci s ostatními partnery nabízí i možnosti destinací po celém světě. CK nabízí sportovní pobyty, poznávací a relaxační pobyty a zájezdy pro školy a skupiny, též zájezdy pro rodiny s dětmi. Nabízené pobyty však vyžadují účast rodiče nebo jiné dospělé osoby, nebo účast skupiny s vlastním doprovodem. Také nabízí slevy pro rodiny s dětmi. Nabídka je však nepřehledná, zda jsou zájezdy vhodné i pro děti, se lze dozvědět až po otevření každého konkrétního zájezdu.⁹⁶

CK Kovotour plus funguje na českém trhu již 22 let, nabízí destinace především na balkánském poloostrově, v České Republice, konkrétně: Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Maďarsko, Malta, Řecko a Turecko. Specializuje se především na rekreační pobyty, pro děti a mládež je zajištěn animační program, avšak vyžaduje účast doprovodu. Dále speciálně pro děti od čtyř do šesti let nabízí ozdravné léčebné pobyty s doprovodem ve spolupráci s Českou průmyslovou zdravotní pojišťovnou v Beskydských horách.⁹⁷

Cestovní kancelář „**Malá Cestovní Kancelář – MA.CE.K**“ se specializuje na zájezdy pro děti a mládež a to již 21 let. Soustřeďuje se především na dětské tábory, jednodenní programy a výlety, školy a pobyty v přírodě, zájezdy a expedice. Zájezdy

⁹⁴NOVINKY.CZ: *finance* [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/finance/342342-cechum-jsou-varovani-lhostejna-na-dovolenou-si-dal-pujcuji.html>

⁹⁵INVIA: *jiný rozměr dovolené* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.invia.cz/o-invia/novinky/1962-vezmete-deti-k-mori-a-uplne-zadarmo-nebo-jen-za-cenu-letenky/>

⁹⁶CK KALLA.CZ: *levná letní dovolená u moře 2016 se super first minute, pro děti zdarma, dovolená u moře pro seniory* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckkalla.cz/>

⁹⁷KOVOTOUR PLUS: *cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.kovotour.cz/>

jsou uskutečňovány jak na území české Republiky, tak na území Ruska, Norska, Litvy, Grónska, Islandu, Estonska, Švédska, Slovenska a Ukrajiny. Tábory jsou pořádané s konkrétním zaměřením, např. fantasy, rybářské, s koňmi, kreativní, tvořivé, pohádkové, toulky minulostí, sportovní aj. Počet dětí je vždy do 24 tak, aby byl pro každé dítě zajištěn dostatečný komfort. Program je stanoven tak, aby děti zaujal a bavil je. V letošním roce nabízí CK novinku, kterou je dětský tábor s názvem „cesta Hobita Bilba tam a zase zpátky“, který je inspirován filmem Pána Prstenu. Účast doprovodu na zájezdech a táborech není nutná, děti se mohou účastnit samostatně, na každý konkrétní tábor je stanovena jiná věková hranice podle zaměření konkrétního tábora.⁹⁸ Nabídka je pestrá a ceny jsou také příznivé, dostupné pro většinu domácností. Tím, že se CK zaměřuje pouze na segment dětí a mládeže, je i nabídka na webu pro tento segment přehledná.

Cestovní kancelář **Morava Tour** vznikla před sedmnácti lety. Zaměřuje se na relaxační pobyty, které jsou nabízené jak pro jednotlivce, tak pro skupiny. K dispozici jsou destinace jako Itálie, Chorvatsko, Španělsko, Nabídka pro segment dětí a mládeže chybí, CK nenabízí ani slevy pro děti či rodiny s dětmi. U konkrétních zájezdů jsou pak uvedené informace, zda jsou ubytovací zařízení vhodná pro rodiny s dětmi, především nabízené apartmány tuto možnost nabízejí. O využití volného času pro děti a mládež již informace chybí. U zájezdů je nutný doprovod, děti ani mládež se sami účastnit nemohou.⁹⁹

CK Sport se zaměřuje na akce pořádané na klíč prostřednictvím outdoorových aktivit. Tuto činnost vykonává přes 12 let. V posledních letech se úzce zaměřuje na činnosti v oblasti kultury a sportu. CK se snaží pomocí jejich programu docílit toho, aby každý účastník dosáhl sebepoznání, sáhl si na dosud nepoznané cíle a zjistil své možnosti v cizím prostředí mimo školní zařízení či domov. Nabízí firemní, školní, dětské, produkční a zemědělské akce (pořádání farmářských trhů). Do nabídky patří i tábory s různými zaměřením, pro účely této diplomové práce je důležité zmínit především programy primární prevence dětí a mládeže, která zahrnuje prevenci závislosti u dětí a mládeže, prevenci úrazů dětí a prevenci nadváhy a obezity. Tato

⁹⁸MALÁ CESTOVNÍ KANCELÁŘ: *MA.CE.K* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckmacek.cz/index.php>

⁹⁹MORAVA TOUR: *Cestovní kancelář* [online]. 0016n. 1. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.moravatour.cz/>

prevence je prokládána aktivitami jako výlety na lodích, do zoologické zahrady, botanické zahrady, vyjížďky historickou tramvají, prohlídka Toulcova dvora s návštěvou zvířat, návštěva Muzea vláček a Národního muzea. Kromě dlouhodobých táborů nabízejí i denní příměstské tábory. O děti se starají licencovaní pedagogové a instruktoři. Děti a mládež se mohou účastnit samostatně nebo i v doprovodu (pobyty pro matky s dětmi). Nabídka je pestrá, ale chybí podrobnější informace o pořádaných akcích, včetně termínů a cen a internetové stránky jsou nepřehledné.¹⁰⁰

Nejúspěšnější firmou v oblasti cestovního ruchu a dopravy je cestovní kancelář **Student Agency**. Na českém trhu je již od roku 1993 a původně pouze zprostředkovávala au pair pobyty pro studenty z České Republiky. Dnes provozuje vnitrostátní a mezinárodní autobusovou dopravu pod marketingovou značkou RegioJet, pravidelnou železniční dopravu, od roku 2000 zajišťuje letenky od nízkonákladových i tradičních aerolinií, po Praze zajišťuje taxi službu, ale především nabízí zájezdy na vlastním portálu dovolená.cz, který vyniká mezi ostatními, že porovnává nabídky českých, německých a rakouských kanceláří. A především, poskytuje jazykové a pracovní pobyty pro děti a mládež. Těto činnosti se společnost věnuje přes 20 let a je specialistou na českém trhu. Student Agency nabízí několik typů au pair a pracovních programů v USA, v Kanadě, na Novém Zélandě, ale také v Irsku, Velké Británii, na Islandu, v Německu, Španělsku nebo Francii. Všechny typů programů fungují na principu „Pracuj a cestuj“. Prioritou účastní na těchto programech je zdokonalení se v cizím jazyce, cestování, poznávání nové kultury a tradic a osamostatnění. Každý program má své koordinátory, kteří účastníkům zajišťují bezpečí a plynulou organizaci zájezdů, zároveň i důvěru, která je potřebná při cestování do zahraničí, zejména pokud děti cestují samostatně. Jazykové pobyty nabízejí studium angličtiny, francouzštiny, nabídka se postupně podle poptávky rozšiřuje i o exotické jazyky. Hodně využívané jsou také individuální letní jazykové pobyty pro děti a mládež. Podle jazykové vybavenosti a míry samostatnosti svých dětí rodiče mohou volit mezi pobyty s delegátem nebo individuálními pobyty, kam dítě cestuje samo bez nutnosti

¹⁰⁰NA NÁS SE MŮŽETE OPRAVDU SPOLEHNOUT...: *CK Sport* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ck-sport.cz/>

doprovodu.¹⁰¹ Děti a mládež mohou u společnosti využívat slev prostřednictvím mezinárodních karet ISIC, IYTC, ITIC a EYCA Student.¹⁰²

Jazykové pobyty pro děti a mládež jsou vhodné ve věku od pěti do osmnácti let. Většinou jsou pořádány v období jarních a letních prázdnin. Výuka jazyka je doprovázena volnočasovými aktivitami s různým zaměřením. Je zde možnost využít služeb delegáta, pokud dítě cestuje samo, především pokud samo cestuje poprvé. Individuální pobyty jsou vhodné spíše pro starší děti a mládež, kteří již mají zkušenosti cestovat samostatně a ovládají cizí jazyk tak, aby se dokázali sami domluvit. Tyto kurzy jsou rozšířené ještě o nabídku elitních škol, kurzy se sportovním zaměřením a s malým počtem českých či slovenských studentů.¹⁰³ Co se týče poznávacích a rekreačních zájezdů, ve vyhledávači je možnost vyhledat pouze takové nabídky, které jsou vhodné pro děti.

CK Topinka se zaměřuje pouze na segment dětí a mládeže, již 25 let nabízí tábory pro děti a mládež s různými zaměřením (air soft a military campy, dívčí tábory, výtvarné tábory, tábory pro nejmenší, taneční tábory, adrenalinové campy pro mládež, vědecké tábory, počítačové tábory, pirátské atd.). Mezi její priority patří tým zkušených a školených vedoucích, kteří se o děti starají, zajišťuje stravování v domácí kvalitě a pečlivě plní veškeré zákonné požadavky kladené na pořadatele dětských rekreací. Díky tomu mají přes pět tisíc spokojených zákazníků ročně. Její nabídka zahrnuje destinace v české Republice (Písecko a Tábořsko) a zahraniční destinace (Chorvatsko, Itálie, Španělsko, Rakousko). Účast dětí je možná od pěti do devatenácti let. CK nabízí také program „Akce 18+“, který je určen pro mládež starší osmnácti let a jedná se o nabídku zájezdů do zahraničí, kde je zajištěn program na využití volného času, zaměření je různé (Adrenalinová jízda na Slovensku, Azurové léto, Léto na vlně pohody apod.).¹⁰⁴

Cestovní kancelář **Zájezdy pro děti** se specializuje na zájezdy do vybraných zábavných parků po Evropě (Disneyland, Asterix park, Legoland, Gardaland,

¹⁰¹STUDENT AGENCY [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.studentagency.cz/onas/profil-spolecnosti/>

¹⁰²STUDENT AGENCY: *Mezinárodní průkazy* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.studentagency.cz/sluzby/prukazy-isic-itic-eyca/>

¹⁰³STUDENT AGENCY: *jazykové pobyty pro děti* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.jazykovepobyty.cz/pro-deti/>

¹⁰⁴CK TOPINKA: *Léto plné zážitků, pro každého tábor na míru* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.tabory.cz/>

Marineland, Europa Park, Tropický ostrov, Mirabilandia, Heide park, lyžování pro děti apod.), na českém trhu působí od roku 2011. Zájezdy mají bohatý program pro děti i mládež a jsou lákavé, avšak je nutná účast doprovodu dítěte. Ceny jsou různé, podle jednotlivých zájezdů a věku dítěte, obvykle jsou podle věku tři cenové kategorie: děti do dvou let, od tří do jedenácti let a od dvanácti let výše. Prodej a nabídka zájezdu je poskytován na webu www.zajezdyprodeti.cz.¹⁰⁵

Na základě této analýzy hodnotím nejlepší nabídku pro segment dětí od cestovní kanceláře Domeček a nejlepší nabídku pro mládež od cestovní kanceláře Student agency.

5.3 SWOT ANALÝZA NABÍDKY TRHU

Na základě teoretické části a provedené analýzy výše zmíněných cestovních kanceláří byla provedena i SWOT analýza nabídky cestovních kanceláří pro segment dětí a mládeže.

Silné stránky

Jako silnou stránku vnímám flexibilitu segmentu, děti i mládež jsou flexibilní, limitováni jsou pouze prázdninami, což se např. u zdravotních pobytů nemusí týkat. Dále flexibilní délku zájezdů, to je výhoda zejména u mladších dětí, které zvládají být v cizím prostředí a bez rodičů kratší dobu než starší a zkušenější děti. Velkým pozitivem je přizpůsobivost segmentu, pokud jsou děti i mládež dostatečně zaujaté a motivované programem, nebývají náročné ohledně ubytování, dopravy a stravování (luxus, exklusivita apod.). Výhodou jsou poskytované slevy pro cílový segment (ze strany CK), příspěvky na tábory a pobyty pro děti (ze stran zaměstnavatelů rodičů, zdravotních pojišťoven apod.), v dnešní době tyto výhody poskytují zejména velké organizace a nadnárodní korporace nebo státní zařízení, nebývá to obvyklé u malých společností. Pro cestovní ruch je příznivé snadné získání půjček na dovolenou, Češi si stále více půjčují a bankovní instituce jim v tomto rádi vyhoví, jelikož většina z nich nezvládne splatit úvěr v bezúročném období. Další silnou stránkou je jasnost potřeb a motivace cílového trhu a odbornost pracovníků a animátorů, kteří s dětmi tráví volný čas. Mezi silné stránky lze zařadit také nezávislost mládeže a tedy možnost nabídky

¹⁰⁵ZÁJEZDY PRO DĚTI [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.zajezdyprodeti.cz/>

produktů a služeb mimo hlavní sezónu nebo do vzdálených destinací. Asi nejvýznamnější silnou stránkou je motivace rodičů, která upřednostňuje potřeby svých dětí před svými vlastními potřebami. Tudíž pokud cestovní kancelář dostatečně vzbudí dobrým produktem zájem u dítěte, má velký potenciál prodeje zákazníkovi.

Slabé stránky

Mezi slabé stránky jsem zařadila nedostatečný počet pedagogů volného času, nutnost doprovodu na zájezdech pro děti, který dost omezuje využití volného času z důvodu krátké dovolené rodičů nebo nemožnost si dovolenou vybrat, z toho vyplývá další negativum a tím je nutnost doprovodu, tímto jsou potenciální zákazníci limitováni, ať už nedostatečnou délkou dovolených nebo cenou zájezdů. Dále jsou to ceny, ne všechny domácnosti si mohou dovolit platit zájezdy pro celou rodinu, či i např. drahé jazykové pobyty, i když děti cestují sami. Nedostatečné pokrytí pobočkami a prodejními prodejci vidím také jako slabou stránku. Obzvlášť pokud cestovní kanceláře nemají moc dlouhou historii působení, osobním kontaktem rodiče získávají důvěru v cestovní kancelář a jejich nabízené služby a snadněji tak umožní samostatný pobyt dítěte u kanceláře, kde osobní kontakt možný je, alespoň přes zprostředkovatele. Dále nevyužívání sociálních sítí a diskusních fór pro mladé, nevyužívání bannerů – myslím, že zejména u pobytů pro mládež, která dnes komunikuje téměř výhradně přes sociální sítě, je to velký nedostatek, některé cestovní kanceláře mají marketing na sociálních sítích dobrý, je to však tak 1 ze 4. S tím souvisí nedostatečná propagace a nízké povědomí veřejnosti o nabídce. Slabou stránkou u mladších dětí hodnotím i vnímání cestovního ruchu dětí ze strany rodičů, někteří rodiče se domnívají, že by se svým dítětem měli trávit veškerý volný čas, především matky bývají na dítě více fixovány a bojí se své dítě svěřit ve volném čase cizím lidem, někdy toto může způsobovat i strach z odsouzení společností nebo ostatními matkami, zejména na vesnicích a v menších městech (podobně jako u pracujících matek na mateřské dovolené). Dále je to také nedostatečné zajištění kvalitní a plnohodnotné stravy, zejména u dětí školního a předškolního věku.

Příležitosti

Jako příležitost vidím rozšíření nabídky o nové destinace vhodné pro děti a mládež, rozšíření lokální nabídky pro děti a mládež zejména z důvodu vyšších cen u zahraničních zájezdů, rozšíření provizních prodejců a poboček kvůli osobnímu kontaktu a získání důvěry, zvýšení poptávky po cestovním ruchu dětí a mládeže a to jak

na straně daného segmentu např. zlepšením marketingu a zvýšením výskytu na sociálních sítích a fórech určených pro mladé lidi a rodiče (emimino.cz, babyweb.cz, mimibazar.cz apod.), tak i na straně rodičů (zaměřit se na zbavení strachu z odloučení dítěte, zdůraznit výhody socializace a prevence při efektivním využívání volného času). Velkou příležitostí je zvýšení nabídky a její rozšíření v oblasti prevence (rizika neefektivního využívání volného času jsou popsána v kapitole 4.3 této diplomové práce). Dalšími příležitostmi jsou růst zájmu o cestování, růst zájmu o jazykové pobyty, kvalitní marketingové výzkumy, rozšíření nabídky jazykových pobytů, rozšíření nabídky poznávacích zájezdů, zvýšená informovanost o nabízených službách, rozšíření nabídek o zájezdy s prvky moderních výchovným a vzdělávacích směrů (montessori pedagogika, waldorfská pedagogika apod.). Příležitostí může být i zavedení nabídky dobrovolnické turistiky.

Hrozby

Mezi hrozby jsem zařadila pokles poptávky z důvodů růstu cen a klesajících důchodů, selhání distribučních sítí, nezájem segmentu o využití volného času a především v této době nepříznivá aktuální politická situace. Z důvodu častých teroristických útoků v oblíbených destinacích cestovního ruchu a světových metropolí se rodiče bojí posílat své děti do zahraničí, jak samotné, tak i s doprovodem a uchylují se spíše k pobytům na méně frekventovaných místech.

6 NÁVRH ZÁJEZDU PRO DĚTI S OHLEDEM NA PEDAGOGIKU VOLNÉHO ČASU

6.1 POPIS ZÁJEZDU

Výše provedené analýzy napomohly k návrhu poznávacího zájezdu pro děti s ohledem na pedagogiku volného času. Zájezd je primárně určen dětem ve věkovém rozmezí 8 – 14 let, tudíž veškeré činnosti jsou koncipovány tak, aby vzbudily zájem účastníků, byly vykonávány v příjemném prostředí a pozitivně laděném emočním klimatu a aby dětem přinesly i uspokojení z výsledků a mohly se ztotožnit s ostatními účastníky. Návrh bude přínosem pro samotné účastníky, jejich rodiče i cestovní kanceláře.

Pro tyto účely byla vybrána rodinná farma Vojetice, která se nachází v krajině šumavského podhůří na území Přírodního parku Kochánov, 10 km od hranice Národního parku Šumava. Bio farma je zaměřena na chov a agroturistiku, je také členem svazu venkovské turistiky. V okolí se nachází krásná šumavská krajina, Vojetice jsou výchozím místem cyklotrasy „Farmářská stezka“ a před bio farmou se nachází stanoviště naučné stezky „Vlčí jáma“. Pouhé 2 km ve vesnici Jiřičná je jízdárna s možností vyjížděk pro děti na ponících. V areálu Vojetic je i zázemí pro míčové hry, prolézačky apod. V okolí je i možnost návštěvy hned několika hradů – Velhartice Rabí, Kašperku a rozhledny Svatobor. V blízkosti je též možnost návštěvy lanového parku.

Zájezd pro děti bude čtyřdenní. Bude prokládat zábavu, odpočinek, získávání nových vědomostí, aktivní odpočinek, poznávání přírodních a kulturních památek, turistiku a aktivní účast při péči o zvířata a přípravě stravování. Výběr termínu je snadný, jelikož je návrh zaměřen na volný čas, bude se tedy uskutečňovat v období hlavních prázdnin, kdy děti mají více volného času a rodiče tráví čas v zaměstnání a nemohou tak ovlivňovat volný čas dětí.

Program zájezdu

1. den: Odjezd z Prahy ze stanice Florenc, ubytování, seznámení s programem a prostředím, zábavná část programu
2. den: Návštěva kulturních a přírodních památek, práce na farmě, odpočinek
3. den: Návštěva kulturních a přírodních památek, práce na farmě, odpočinek
4. den: návštěva sportovního zařízení, koupaliště, práce na farmě

Orientační kalkulace zájezdu pro děti

- ***Kalkulace cen dopravních služeb (závisí na možnostech konkrétních cestovních kanceláří)***

Doprava s kapacitou 13 míst: 491 km x 15 Kč = 7 365 Kč

Čekací doby 4 x sazba na den 1 000 Kč = 4 000 Kč

Celkem: 11 365 Kč

- ***Kalkulace ceny pedagogů***

Odměna za den: 1200 Kč/ osobu

2 pedagogové na den: 2 400 Kč

Stravování a ubytování: 0 Kč

Celkem: 9 600 Kč

- ***Kalkulace ubytování***

Smluvená cena = 0 Kč (výměnou za pomoc na farmě)

- ***Kalkulace stravování***

Odměna za den: 200 Kč/ dítě

Celkem za pobyt: 800 Kč/ dítě

Celkem: 800 Kč x 10 dětí = 8 000 Kč

- ***Kalkulace za pojištění dětí***

Vlastní cestovní pojištění = 0 Kč

CELKOVÁ CENA ZÁJEZDU: 11 365 + 9 600 + 8 000 = 28 965 Kč bez vstupů.

6.2 ZÁJEZD Z HLEDISKA PEDAGOGIKY VOLNÉHO ČASU

Zájezd bude splňovat principy pedagogiky volného času. Program bude stanoven tak, aby ho fyzicky i duševně zvládli účastníci dané věkové kategorie. Volný čas bude citlivě pedagogicky ovlivňován prostřednictvím pedagogů, kteří účastníky budou doprovázet. Činnosti budou vykonávány nenásilně, děti budou mít na výběr, jakou činnost si chtějí zvolit, podle míry svého zájmu a dovedností, činnosti budou pestré, zábavné a pro danou skupinu přitažlivé. Volný čas bude splňovat aspekty hry učení a práce. Všechny tyto tři činnosti budou tvořit součást volného času. Hra bývá spojována s volným časem a učení a práce je spojováno s povinnostmi, proto budou činnosti koncipovány tak, aby měly charakter volnočasových aktivit. Volnočasové

aktivity se budou vyznačovat možnostmi svobodné volby a dobrovolnosti, přinesou odpočinek, probudí pozitivní emoce a tvoří sociální vztahy. Kromě zábavy aktivní účast na hře utváří také nenásilný rozvoj složek osobnosti. Tyto aspekty ovlivňují charakter i dobu volného času. Pro přítomné pedagogy bude klíčová schopnost navodit hry a úkoly tak, aby vzbudil vhodnou motivaci, usměrňoval průběh her a činností a zhodnotil jeho výsledky. Bude kladen důraz na to, aby byla zachována dobrovolnost všech činností. Součástí zájezdu bude i neformální učení.

Analýzou nabídky cestovních kanceláří byla zjištěna pestrá nabídka pro děti, avšak ani jedna z výše zkoumaných nenabízí žádné možnosti zájezdů s ohledy na různé vzdělávací směry a různé životní styly, jako například montessori pedagogika, jelikož zájem o tyto směry narůstá, rozhodla jsem se zařadit takové činnosti, které by na montessori pedagogiku braly ohledy, které zahrnují partnerský přístup, svobodnou volbu práce a autenticitu zvolených materiálů při práci a prostředí, kde se děti mohou svobodně pohybovat, které dítě láká a motivuje k učení. Jelikož je však přístup montessori přísný, bude se jednat o zájezd s prvky montessori pedagogiky, nikoliv o výhradní montessori činnosti. Domnívám se, že tento krok povede ke zvýšení zájmu o cestovní ruch dětí především u rodičů, kteří tyto nové směry praktikují a přispěje i ke zvýšení povědomí o cestovním ruchu dětí, mmj. i tím, že osloví i jiné cílové skupiny, pro které aktuální nabídka pobytů pro děti není zajímavá. Zájezd se také bude snažit přivést děti zpět k přírodě a probudit zájem o aktivní trávení volného času. Dalším lákadlem bude také stravování, které bude zajištěno v BIO kvalitě. Ubytování bude formou kempování v areálu farmy.

Tabulka 2 - detailní program zájezdu pro děti 1. den

<i>Čas</i>	<i>Místo</i>	<i>Činnost</i>
<i>9:00</i>	<i>Praha - Florenc</i>	<i>Odjezd z nádraží v Praze do Vojetic</i>
<i>11:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Příjezd do Vojetic</i>
<i>11:00-12:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Seznámení s prostředím, ubytování</i>
<i>12:00-13:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Oběd a seznámení s programem</i>
<i>13:30- 17:00</i>	<i>Jiříčná</i>	<i>Přesun do Jiříčné mikrobusem, návštěva jízdárny spojená s projížděnkou, svačina formou balíčku s ovocem a zeleninou</i>
<i>17-18:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Přesun zpět formou procházky a poznávání přírody</i>
<i>18:00-18:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Večeře</i>
<i>18:30-20:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Večerní program – Drum circle</i>

Zdroj: autor práce 2016 (vlastní zpracování)

Do programu je zapojen také Drum circle, jde o skupinové bubnování, které podporuje přirozené formy učení, odbourává stres, propojuje hemisféry, děti poznávají svět zvuků a hudby, učí se vnímat rytmus, bubnování pomáhá probudit prapůvodní způsob mezilidské komunikace a rozvíjí hudební talent. Součástí budou rytmická cvičení, improvizované hraní a propojování hudby se zvuky zvířat.¹⁰⁶

¹⁰⁶BUBNUJEME.CZ: skupinové bubnování odbourává stres, posiluje imunitu, stmeluje kolektiv.. [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.bubnujeme.cz/>

Tabulka 3 - detailní program zájezdu pro děti 2. den

<i>Čas</i>	<i>Místo</i>	<i>Činnost</i>
<i>8:00-9:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Snídaně</i>
<i>9:00-10:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Hledání ingrediencí a nádobí z volně se vyskytujících plodina a věci k přípravě oběda+ svačina</i>
<i>10:00-12:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Seznámení se zvířaty, učení prostřednictvím drobných prací na farmě</i>
<i>12:00-13:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Oběd a příprava svačiny na výlet</i>
<i>13:30- 18:30</i>	<i>Sušice</i>	<i>Absolvování naučné stezky Vlčí jáma a prohlídka rozhledny Svatobor + svačina formou balíčku</i>
<i>18:00-18:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Večeře</i>
<i>18:30-20:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Večerní program – aktivity na výběr (hudební sportovní, kreativní, taneční)</i>

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Tabulka 4 - detailní program zájezdu pro děti 3. den

<i>Čas</i>	<i>Místo</i>	<i>Činnost</i>
<i>8:00-9:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Snídaně</i>
<i>9:00-10:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Hledání ingrediencí a nádobí z volně se vyskytujících plodina a věcí k přípravě oběda</i>
<i>10:00-12:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Učení prostřednictvím výroby lokálních bio potravin, výroba svačiny</i>
<i>12:00-13:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Oběd a příprava svačiny na výlet</i>
<i>13:30- 17:30</i>	<i>Sušice</i>	<i>Návštěva lanového centra+ svačina formou balíčku</i>
<i>17:30-20:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Večerní koupání</i>
<i>20:30</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Příprava táboráku, příprava večere na ohni</i>

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Tabulka 5 - detailní program zájezdu pro děti 4. den

<i>Čas</i>	<i>Místo</i>	<i>Činnost</i>
<i>8:00-9:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Snídaně</i>
<i>9:00-10:30</i>	<i>Rabí</i>	<i>Balení, příprava k návratu do Prahy, přesun na zříceninu hradu Rabí</i>
<i>10:30-13:00</i>	<i>Rabí</i>	<i>Prohlídka hradu spojená s obědem</i>
<i>13:00-14:00</i>	<i>Vojetice</i>	<i>Oběd a příprava svačiny na výlet</i>
<i>16:00</i>	<i>Praha</i>	<i>Příjezd do Prahy</i>

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

6.3 UDRŽITELNOST A REALIZOVATELNOST PRODUKTU

Z hlediska cestovního ruchu je produkt dlouhodobě udržitelný a realizovatelný. Splňuje hlediska ekonomického a sociálního charakteru a ochrany životního prostředí s cílem naplňovat aktuální společenské potřeby, aniž by byly ohroženy potřeby budoucích generací. Produkt je udržitelný i z hlediska konkurence, protože, jak vyplynulo z analýzy nabídky, nabídka nezahrnuje směry, o které se zvyšuje zájem rodičů, kterými jsou např. zájem o montessori pedagogiku, zdravý životní styl, návrat k přírodě. Tento produkt má potenciál tyto potřeby uspokojit.

Ekonomické hledisko je spojené s příjmy obyvatel, jelikož je produkt cenově dostupný, je realizovatelný i udržitelný. Sociální hledisko se týká potřeby důstojného života a rozvoje lidské osobnosti, zdraví, vzdělávání a soudržnosti, tyto předpoklady produkt též splňuje. Děti se pomocí prováděných činností budou rozvíjet, osvojí si nové dovednosti, zjistí, v čem vynikají, co jim dělá radost, jelikož je kladen důraz na dobrovolnost a děti si sami mohou vybrat, jaké činnosti je budou bavit a ze kterých budou mít užitek. Enviromentální složka obsahuje znalosti a postoje ohledně přírody, krajiny, života a životního prostředí včetně dovedností v jejich ochraně. Zájezd se odehrává v přírodě na území Přírodního parku Kochánov, v blízkosti chráněných krajinných oblastí a Národního parku Šumava, pobyt bude realizován na BIO farmě, tudíž děti získají vědomosti ohledně přírody, péči o ni i ochraně. Jelikož BIO farmy fungují na principech a zásadách ekologického zemědělství. Jejich cílem je chránit půdu a krajinu pro budoucí generace, produkovat zdravé potraviny a svoje vize dál sdílet.¹⁰⁷

Produkt splňuje i trvale udržitelný rozvoj společnosti, jelikož umožňuje současným i budoucím generacím zachovávat možnost uspokojovat jejich základní potřeby a současně zachovává rozmanitost přírody a přirozené funkce ekosystémů, jak vyplývá ze zákona o životním prostředí.¹⁰⁸

¹⁰⁷BIOFARMY.CZ: *síť ukázkových ekofare* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.biofarmy.cz/>

¹⁰⁸TZB-INFO.CZ: *Právní předpisy* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/zakon-c-17-1992-sb-o-zivotnim-prostredi>

7 NÁVRH ZÁJEZDU PRO MLÁDEŽ S OHLEDEM NA PEDAGOGIKU VOLNÉHO ČASU

7.1 POPIS ZÁJEZDU

Zájezd bude určen mládeži ve věku 18 – 24 let. Délka pobytu bude dva týdny. Z nových trendů cestovního ruchu vhodných i pro mládež jsem vybrala formu poznávacího zájezdu spojenou s dobrovolnictvím. Zájezd se bude odehrávat na Černé Hoře v městečku Utjeha. V tomto městečku má dům česko – srbská rodina, která nabízí ubytování pro studenty v domě, který slouží jako centrum pro volnočasové aktivity mladých lidí pod záštitou česko – srbské neziskové organizace Magic in current world. Jelikož dům prochází rekonstrukcí kvůli navýšení kapacity, majitelé přivítají jakoukoliv pomoc výměnou za ubytování. Protože chci zachovat u zájezdu nízký rozpočet, rozhodla jsem se zvolit variantu ubytování spojenou s pracemi na rekonstrukci domu a výukou českého a anglického jazyka u místních obyvatel či jiná pomoc, která bude žádána, např. pomoc s plánováním aktivit pro účastníky pobytů neziskové organizace. Na tuto myšlenku mne přivedly vlastní zkušenosti z minulosti, když jsem se sama jako spoluorganizátor této organizace podílela na plánování zájezdů pro mladé lidi nebo jsem sama byla účastníkem v minulých letech, právě na tomto místě, které se mi zdá jako ideální pro cestování mladých lidí, především z hlediska finanční dostupnosti.

Z důvodu současné kapacity domu bude kapacita účastníků na zájezdu 10 účastníků. Přestože na domě probíhá rekonstrukce, má sociální zázemí a umožňuje pohodlné ubytování s využitím teplé vody a možností vaření v kuchyňce. Toto účastníkům umožní též šetřit náklady na stravování. Zajištěné bude pouze stravování formou snídaně a jedno teplé jídlo denně, dle programu bude stanoveno, zda se bude jednat o oběd či večeři. Ve vzdálenosti 1 km je obchod, kde si lze zakoupit čerstvé suroviny, které je možno v domě zpracovat a uvařit. I pokud by účastníci nechtěli vařit, v nedaleké plážové restauraci (vzdálenost od domu asi 500m), oběd pro dva lze pořídit do 10 EUR včetně nápojů. Ceny za služby jsou v dané lokalitě velice příznivé. Ubytování je vidět na fotografiích v přílohách.

Jako formu dopravy jsem vybrala vlakovou dopravu od poskytovatele České dráhy a.s., finančně vyjde tato cesta levněji než letecká doprava, je sice delší, ale dlouhá cesta vlakem umožňuje interakci s ostatními cestujícími z celé Evropy. Cestu vlakovou

dopravou jsem sama vyzkoušela při cestě tam i zpět v letech 2013 i 2014 a v porovnání s leteckou dopravou byla cesta zábavnější, seznámili jsme se i s více mladými lidmi než při cestování letadlem. Pro dopravu na Černé Hoře jsem zvolila pronájem automobilu, jelikož černohorská infrastruktura není úplně dostatečná, jízda linkovými autobusy bývá mnohdy dražší než cestování autem nebo taxi službou. Tím se účastníci stanou mobilní a mohou lépe cestovat z místa pobytu. Předpokládám, že stáří účastníků zajistí alespoň dva účastníky, kteří budou mít povolení řídit motorové vozidlo. Průvodce bude přítomen stále v domě, kde budou účastníci pobývat a bude je i doprovázet na všech cestách.

Kalkulace zájezdu

- ***Kalkulace dopravy vlakem dle tarifu Českých drah:***

Praha – Bar + Bar – Praha: 4 000 Kč x 10 osob = 40 000 Kč

Celkem za dopravu vlakem: 40 000 Kč

- ***Kalkulace půjčení automobilů u společnosti Rent a car Montenegro:***

Půjčení auta na 14 dní pro řidiče ve věku 18 – 24 let

415,8 EUR x 2 automobily = 832 EUR

Cena v CZK pro dva automobily: 832 x 27,4 (aktuální kurz)¹⁰⁹ = 22 797 Kč

Celkem za půjčení: 22 797 Kč

- ***Kalkulace průvodce:***

Zdarma výměnou za služby studentů

Celkem: 0 Kč

- ***Kalkulace ubytování***

Zdarma výměnou za služby studentů

Celkem: 0 Kč

- ***Kalkulace stravování:***

Stravování pro 1 osobu na den: 50 Kč x 13 dní = 650 Kč

10 osob x 650 Kč = 6 500

¹⁰⁹KURZY.CZ: *Kurzy měn - kurzovní lístek ČNB* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/>

- ***Kalkulace za pojištění účastníků:***

Pojištění vlastní

Celkem: 0 Kč

CELKOVÁ CENA ZÁJEZDU BEZ VSTUPŮ A POHONNÝCH HMOT: 69 297 Kč.

7.2 ZÁJEZD Z HLEDISKA PEDAGOGIKY VOLNÉHO ČASU

Zájezd bude splňovat principy pedagogiky volného času. Program bude stanoven tak, aby ho fyzicky i duševně zvládli účastníci dané věkové kategorie. Volný čas bude citlivě pedagogicky ovlivňován prostřednictvím průvodce, který účastníky bude doprovázet a má zkušenosti s ovlivňováním volného času mládeže z provozování neziskové organizace, která se soustřeďuje na umělecké pobyty pro mladé lidi. Činnosti budou vykonávány nenásilně, mládež bude mít na výběr, jaké činnosti si chtějí zvolit, podle míry svého zájmu a dovedností, činnosti budou pestré, zábavné a pro danou skupinu přitažlivé.

Volný čas bude splňovat aspekty hry učení a práce. Všechny tyto tři činnosti budou tvořit součást volného času. Hra bývá spojována s volným časem a učení a práce je spojováno s povinnostmi, proto budou činnosti koncipovány tak, aby měly charakter volnočasových aktivit. Volnočasové aktivity se budou vyznačovat možností svobodné volby a dobrovolnosti, přinesou odpočinek, probudí pozitivní emoce a tvoří sociální vztahy. Kromě zábavy aktivní účast na hře utváří také nenásilný rozvoj složek osobnosti. Tyto aspekty ovlivňují charakter i dobu volného času. Pro přítomného pedagoga bude klíčová schopnost navodit hry a úkoly tak, aby vzbudil vhodnou motivaci, usměrňoval průběh her a činností a zhodnotil jeho výsledky. Bude kladen důraz také na to, aby byla zachována dobrovolnost všech činností, mládež se bude aktivně podílet na tvorbě programu, který bude konzultován s průvodcem. Součástí zájezdu bude i neformální učení (učení cizích jazyků, poznávání jiné kultury apod.).

Účastníci budou mít na výběr z mnoha činností z různých oblastí (sportovní, umělecká, zábavná, řemeslná apod.). V náplni činností, která uvádí „Práce na domě“ si opět sami budou moci vybrat činnost dle svých možností a dovedností, někteří se mohou zapojit do přípravy oběda, dojet na nákup či pro pitnou vodu, provádět různé drobné řemeslné a technické práce kolem domu, sběr ovoce z okolních stromů, sekání

trávy apod. Výběr bude individuální a úkolem průvodce bude výběr těchto činností usměrňovat a systematicky plánovat a rozdělovat. Cílem je, aby všichni účastníci měli z vykonaných aktivit uspokojení z dobré práce a prospěšné činnosti.

Tabulka 6 - Program zájezdu pro mládež 1. a 2. den

Čas	Místo	Náplň
1. den 14:10	Praha	Odjezd vlakem směr Bar
2. den 9:00	Bar	Příjezd do Baru
9:00 – 9:30	Bar	Vyzvednutí aut a přesun do Utjehy
9:30 – 10:00	Utjeha	Snídaně
10:00 – 11:00	Utjeha	Seznámení a ubytování
11:00 – 12:00	Utjeha	Osobní volno
12:00 – 13:00	Utjeha	Oběd
13:00 – 15:00	Utjeha	Seznámení s programem, návrh činností
15:00 – 18:00	Utjeha	Volný čas – pobyt na pláži
18:00 – 20:00	Utjeha	Večeře – společné grilování (balkánský způsob)
Od 20:00	Utjeha	Volná zábava

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

V osobním volnu se mládež může věnovat vlastním aktivitám, ať už půjde o odpočinek aktivní či pasivní, mohou i pobývat na pláži poblíž domu nebo se procházet po okolí, dojet nebo dojet si na nákup apod. Grilování bude probíhat za účasti mládeže, průvodce a místních obyvatel tak, aby došlo k vzájemné interakci a odstranily se zábrany z odlišných kultur. Obyvatele Utjehy totiž tvoří převážně Srbové a Albánci a kromě kultury se zde mísí i různá náboženství.

Tabulka 7 - Program zájezdu pro mládež 3. den

Čas	Místo	Náplň
8:00 – 9:00	Utjeha	Snídaně
8:00 – 10:00	Utjeha	Volný čas – pobyt na pláži
10:00 – 12:00	Utjeha	Práce kolem domu
12:00 – 13:00	Utjeha	Oběd
13:00 – 15:00	Utjeha	Výběr činností (práce na domě, výuka cizích jazyků apod.)
15:00 – 16:00	Utjeha	Odjezd na pláž Ada Bojana (27km)
16:00 – 19:30	Ada Bojana	Odpočinek na pláži
19:30 – 20:00	Ada Bojana	Cesta zpět
20:00	Utjeha	Večeře
Od 20:30	Utjeha	Volná zábava – možnost nočního koupání

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Výuka cizích jazyků bude probíhat tak, aby se učitel mohli jak účastníci, tak i místní obyvatelé, např. formou rozhovorů, společně prováděných činností apod. Průvodce by měl zajistit, aby nedocházelo k formálnímu učení, ale k učení formou hry a zábavy.

Tento den se odehraje i výlet na pláž Ada Bojana, která je dlouhá několik kilometrů, zasahuje až do Albánie a vyniká černým pískem.

Tabulka 8 - program zájezdu mládež 4. den

Čas	Místo	Náplň
8:00 – 9:00	Utjeha	Snídaně
9:00	Utjeha	Odjezd do Budva (52km)
10:30	Budva	Příjezd do Budvy
10:30 – 13:00	Budva	Prohlídka města spojená s obědem
13:00 – 15:00	Budva	Prohlídka pirátského městečka
15:00 – 20:00	Budva	Pobyt na Budvanské riviéře + večere
20:00 – 21:30	Budva	Přesun do Utjeha
21:30	Ada Bojana	Volná zábava

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Město Budva jsem též zařadila do programu, protože se domnívám, že při návštěvě Černé Hory by nemělo být opomenuto. Město leží na pobřeží Jaderského moře a je centrem celé Budvanské riviéry, která je jednou z nejvýznamnějších turistických oblastí zde. Jádrem města je zachované v původní podobě a je obehnané hradbami. Nachází se zde i nejrozsáhlejší Slovenska pláž.¹¹⁰

¹¹⁰BUDVA: *info web o Černé Hoře* [online]. [cit. 2016-05-25].

Tabulka 9 - Program zájezdu pro mládež 5. den

Čas	Místo	Náplň
8:00 – 9:00	Utjeha	Snídaně
Od 9:00	Utjeha	Osobní volno

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Pátý den je plánován jako odpočinkový den. Mládež si může sama zvolit náplň dne. Volný čas mohou zvolit k odpočinku v místě pobytu či si zvolit výlet do okolí. Jelikož mají volný celý den, je i možnost celodenního výletu do blízké Albánie, která je známa krásnou přírodou, vyniká krásnými horami a dlouhými plážemi. Cesta z Utjehy do střediska Velipojë v Albánii trvá zhruba 80 minut a je vzdálena 65km.

Tabulka 10 - program zájezdu pro mládež 6. a 7. den

Čas	Místo	Náplň
8:00 – 9:00	Utjeha	Snídaně
9:00 – 12:00	Utjeha	Práce na domě
12:00 – 13:00	Utjeha	Oběd
13:00 – 14:00	Utjeha	Osobní volno
14:00 – 18:00	Utjeha	Výuka jazyků apod.
18:00 – 18:30	Utjeha	Večeře
18:30 – 21:00	Utjeha	Večerní program (mládež si zvolí sama z nabídky)

Zdroj: autor práce, 2016, vlastní zpracování

Tabulka 11 - program zájezdu pro mládež 8. den

Čas	Místo	Náplň
8:00 -9:00	Utjeha	Snídaně
9:00 – 12:00	Utjeha	Práce na domě
12:00 – 13:00	Utjeha	Oběd
13:00 – 14:00	Sveti Stefan	Přesun Sveti Stefan (44km)
14:00 – 17:00	Sveti Stefan	Prohlídka ostrova
17:00 – 17:15	Petrovac	Přejezd do Petrovac (9km)
17:15 – 20:00	Petrovac	Prohlídka městečka + večeře
20:00 – 20:40	Utjeha	Přesun do Utjeha (35km)
Od 20:40	Utjeha	Osobní volno

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Sveti Stefan je malá vesnička ležící na mysu, který je spojen pevninou úzkou písečnou lavicí. Po celém obvodu se nacházejí oblázkové písečné pláže, některé jsou uzavřené pouze pro hotelové hosty, avšak ostrov je jedním z nejkrásnějších míst na Černé Hoře a stojí za návštěvu. Ostrov je pojmenován podle kostelíčku sv. Štěpána, který je umístěn na nejvyšším místě ostrova.¹¹¹ Petrovac je městečko na Budvanské riviéře, které obklopují olivové háje a borové lesy. Je známý svým příjemným podnebím, které je 300 dní v roce slunečné. Je zde i mnoho památek, např. Kaštel lastva, kostel sv. Iliji, klášter Reževíci, kostel sv. Štěpána a kostel sv. Trojice.¹¹²

¹¹¹ČERNÁ HORA: *Sveti Stefan* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.rovnou.cz/sveti-stefan.htm>

¹¹²ORBION.CZ: *Černá Hora průvodce* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.rovnou.cz/sveti-stefan.htm>

Tabulka 12 - program zájezdu pro mládež 9. a 10. den

Čas	Místo	Náplň
8:00-9:00	Utjeha	Snídaně
9:00 – 12:00	Utjeha	Práce na domě
12:00 – 13:00	Utjeha	Oběd
13:00 – 14:00	Utjeha	Osobní volno
14:00 – 18:00	Utjeha	Výuka jazyků apod.
18:00 – 18:30	Utjeha	Večeře
18:30 – 21:00	Utjeha	Večerní program (mládež si zvolí sama z nabídky)

Zdroj: autor práce, 2016, (vlastní zpracování)

Devátý a desátý den jsou zaměřené převážně na práci a neformální učení, je však i prostor na osobní volno, kdy je možné pobývat na blízké pláži a koupat se v moři nebo jen relaxovat v prostorách domu.

Tabulka 13 - Program zájezdu pro mládež 11. den

Čas	Místo	Náplň
8:00 – 9:00	Utjeha	Snídaně
9:00 – 10:00	Utjeha	Přesun do Podgorici (65km)
10:00 – 14:00	Podgorica	Prohlídka města spojená s obědem
14:00 – 14:30	Podgorica	Přesun do Ponari (18km)
14:30 – 17:30	Ponari	prohlídka Národního parku a Skadarského jezera
17:30 – 18:35	Ponari	Přesun do Utjehy (58km)
18:35 – 19:00	Utjeha	Večeře
Od 19:00	Utjeha	Večerní program dle výběru

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Podgorica je hlavním městem Černé Hory, současně je zároveň centrem ekonomickým, kulturním a vzdělávacím, nachází se na soutoku řek Morača a Ribnica, v místě, kde se setkávají Bjeloplavičské údolí a Zetská nížina. Jezero se nachází na černo-horsko-albánských hranicích a je národním parkem a je největší sladkovodní bažinou v Evropě.¹¹³

¹¹³ČERNÁ HORA: *Národní park Skadarské jezero* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.rovnou.cz/skadarske-jezero.htm>

Tabulka 14 - Program zájezdu pro mládež 12. den

Čas	Místo	Náplň
8:00-9:00	Utjeha	Snídaně
9:00 – 12:00	Utjeha	Práce na domě
12:00 – 13:00	Utjeha	Oběd
13:00 – 14:00	Utjeha	Osobní volno
14:00 – 14:30	Utjeha	Přesun do Ulcinj (12,5km)
14:30 – 18:00	Ulcinj	Prohlídka města + večere
Od 18:00	Ulcinj	Osobní volno

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Město Ulcinj je jedním z nejstarších měst v zemi. Pro svou strategickou polohu bylo cílem mnoha vojenských tažení. Má dlouhou námořnickou tradici včetně pirátského období, nachází se zde starobylé památky a má i zachovalou přírodu. Zajímavý je také místní Ulcinski Grad, nacházející se mezi dvěma zátokami. Celé město má mnoho malých uliček, kde je spousta zajímavých obchodů a restaurací.¹¹⁴ Kolem města je spousta malých zákoutí, kde se dá koupat v moři a kam nechodí žádní turisté.

¹¹⁴CERNA-HORA.SVETADILY.CZ: *Ulcinj - informace o letovisku* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.svetadily.cz/ulcinj/lokality>

Tabulka 15 - program zájezdu pro mládež 13. a 14. den

Čas	Místo	Náplň
8:00-9:00	Utjeha	Snídaně
9:00 – 10:00	Utjeha	Příprava na odjezd, balení
10:00 – 11:30	Utjeha	Cesta do Baru (15km)
11:30 – 15:00	Stari Bar	Prohlídka Starého Baru spojená s obědem
15:00 – 17:30	Nový Bar	Prohlídka Nového Baru
17:30 – 18:30	Bar	Večeře v Novém Baru + odevzdání aut
19:00	Bar	Odjezd směr Praha
14. den 14:00	Praha	Příjezd do Prahy

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

Bar Je největším městem na pobřeží Jaderského moře, zároveň je i jedním z největších měst na Černé Hoře. Nachází se zde rozsáhlý přístav, odkud vyplouvají lodě do celého středomoří a končí zde také železniční trať z Bělehradu. I proto jsem toto město nechala jako poslední zastávku před návratem do Prahy. Stari bar bývá často nazýván městem duchů. Ruiny starého města jsou totiž opuštěné a a slouží pouze jako turistická atrakce. Kolem baru se nachází i velké množství krásných pláží, zejména směrem k obci Šušanj.¹¹⁵

¹¹⁵ČERNÁ HORA: *malý ale malebný státeček* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cernahora.ikn.cz/mesta-a-mista/pristavni-mesto-bar/>

7.3 UDRŽITELNOST A REALIZOVATELNOST PRODUKTU

Z hlediska cestovního ruchu je produkt dlouhodobě udržitelný a realizovatelný. Splňuje hlediska ekonomického a sociálního charakteru a ochrany životního prostředí s cílem naplňovat aktuální společenské potřeby, aniž by byly ohroženy potřeby budoucích generací. Udržitelný je i z hlediska konkurence, jelikož pobyt výměnou za nějakou prospěšnou činnost nabízejí spíše pouze aupair pobyty či neziskové organizace formou volunturismu. Ekonomické hledisko je spojené s příjmy obyvatel, jelikož je produkt cenově dostupný, je realizovatelný i udržitelný. Sociální hledisko se týká potřeby důstojného života a rozvoje lidské osobnosti, zdraví, vzdělávání a soudržnosti, tyto předpoklady produkt též splňuje. Mládež se pomocí prováděných činností bude rozvíjet, osvojí si nové dovednosti, zjistí, v čem vynikají, co jim dělá radost, jelikož je kladen důraz na dobrovolnost a mládež si sama může vybrat, jaké činnosti ji budou bavit a ze kterých bude mít užitek. Enviromentální složka obsahuje znalosti a postoje ohledně přírody, krajiny, života a životního prostředí včetně dovedností v jejich ochraně. Produkt splňuje i trvale udržitelný rozvoj společnosti, jelikož umožňuje současným i budoucím generacím zachovávat možnost uspokojovat jejich základní potřeby a současně zachovává rozmanitost přírody a přirozené funkce ekosystémů, jak vyplývá ze zákona o životním prostředí.¹¹⁶

Produkt je realizovatelný, sama jsem v minulosti několikrát podobný zájezd absolvovala, včetně dopravy vlakem, stejného ubytování a i návštěvy stejných míst, pouze s výjimkou, že jsme si auta půjčovali od místních obyvatel, kteří nám je vždy rádi půjčili nebo jsme cestovali stopem, což na černé Hoře také není žádný problém, místní obyvatelé jsou na cestování stopem zvyklí. Avšak u takové velké skupiny mi tato forma dopravy přišla poněkud nepraktická. Z cestování jsem si vždy však odnesla spoustu nových poznatků zážitků, našla jsem nové přátele a vracela jsem se plná dojmů. Jak se říká, za málo peněz, mnoho zábavy, a tak to skutečně bylo. Cestovala jsem i ve stejném věku účastníků, pro které byl zájezd navržen, tudíž se domnívám, že by o produkt mohl být zájem.

¹¹⁶TZB-INFO.CZ: *Právní předpisy* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/zakon-c-17-1992-sb-o-zivotnim-prostredi>

ZÁVĚR

Téma cestovního ruchu se zaměřením na segment dětí a mládeže je velmi zajímavé a obsáhlé, tento segment se teprve rozvíjí a ukrývá velký potenciál. Tato diplomová práce se zavázala splnit vytyčené cíle. Hlavním cílem bylo stanovení porovnání nabídky cestovního ruchu zaměřené na segment dětí a mládeže a jejich volnočasové aktivity. Byla dána kritéria na možnosti účasti dětí a mládeže, co se týče nutnosti doprovodu rodičů, finančních nákladů a komplexnosti nabídky, zda je i možnost vyplňovat volný čas a zda je nabízen program pro segment dětí a mládeže. V rámci splnění hlavního cíle byly vymezeny dílčí úkoly, které spočívaly ve vymezení segmentu dětí a mládeže, analýze jejich potřeb, určení motivace, vymezení pojmu volný čas a pedagogika volného času, jeho náplň a s tím související i rizika.

Prostřednictvím provedených analýz bylo zjištěno, že ze zkoumaných dvaadvaceti cestovních kanceláří, které by měly poskytovat nabídku pro tento specifický segment, jich pouze šestnáct nabízí pobyty pro děti, sedmnáct pro mládež a výplň volného času nabízí devatenáct kanceláří, přičemž možnost účasti dětí a mládeže bez doprovodu rodičů nabízí pouze osm ze zkoumaných cestovních kanceláří. Dle stanovených kritérií, které zahrnovaly nabídku pro děti a mládež, výplň volného času, možnou účast bez doprovodu a přijatelnou cenu, kde se zohledňovala především cena, od které je možné zájezdy pro děti a mládež zakoupit, splnila podmínky třetina analyzovaných cestovních kanceláří. Konkrétně jsou to cestovní kanceláře Convex, Domeček, Ma.CE.K., CK Sport, Student Agency, CK Topinka a společnost Zájezdy pro děti.

Dále byl vymezen segment dětí a mládeže, z hlediska vývojové psychologie i potřeb a motivace v cestovním ruchu, byl vymezen i pojem volný čas a jeho náplň, včetně statistiky. Byla uvedena i rizika nedostatečného využití fondu volného času a s návrhy na prevenci. Dále byly popsány také nové formy cestovního ruchu, které vznikly a jsou vhodné pro tento segment. S tím souvisí i návrh opatření vedoucí ke zlepšení nabídky, jehož součástí je návrh dvou zájezdů, jeden je určený pro děti a druhý pro mládež tak, aby jeho účastníci mohli zájezd zvládnout dle svých psychických i fyzických možností. Dalším návrhem je i zvýšení povědomí o cestovním ruchu dětí a mládeže, které by rodiče i veřejnost zbavilo obav z cestování dětí a mládeže a lépe informovat o možnostech využívání volného času, jeho výhodách na vývoj dětí, protože právě tento segment určuje vývoj celé společnosti.

Výzkum byl sestaven tak, aby nastínil problematiku fondu volného času a odhalil možnosti na zlepšení nabídky k jeho využití. Praktická část podrobně popsala zájezdy s podrobným harmonogramem činností v rámci pobytů, které by měly přispět ke zvyšování efektivnosti výplně volného času a měly by zvýšit zájem u potenciálních zákazníků jak svým obsahem, průběhem, tak i potřebnými financemi na realizaci.

Dále pro tuto práci byly stanoveny hypotézy, které vyplynuly především z nedostatku informací o cestování tohoto segmentu. První hypotéza popisuje, že nabídka cestovních kanceláří dostatečná, jelikož děti a mládež nemohou cestovat dostatečně a jelikož jejich rodiče, kteří by jim mohli být doprovodem, nedisponují tak velkým fondem volného času jako jejich děti, ani finančními prostředky na cestování celé rodiny, proto je nabídka dostačující. Druhá hypotéza uvádí, že nabídka cestovních kanceláří je nedostatečná, že volný čas dětí a mládeže je nutné pro jejich zdravý vývoj a pro zdravý vývoj společnosti ovlivňovat a efektivně využívat.

Vzhledem k tomu, že v teoretické části bylo dokázáno, jak je využívání volného času dětí a mládeže důležité a jak podstatné je jeho pedagogické ovlivňování, domnívám se, že první hypotéza byla vyvrácena. O tom svědčí i praktická část zahrnující analýzu nabídky cestovních kanceláří, která dokázala, že děti a mládež se mohou aktivně účastnit cestovního ruchu i bez doprovodu rodičů, avšak nabídka dostatečná není, jelikož pouze osm cestovních kancelář nabízí nabídku pro děti, kde doprovod potřeba není.

Doporučuji tedy zvýšit nabídku pobytů, kterých by se mohly účastnit i děti bez doprovodu rodičů, které by měly přijatelné finanční podmínky a efektivně by naplňovaly volný čas dětí a mládeže. Principy pedagogického ovlivňování volného času jsou též popsány v této práci. Dále navrhuji do nabídky zařadit i možnosti odlišení od nabídek konkurence. Jako návrhy byly sestaveny dva zájezdy, které může být též doporučením vedoucím ke zlepšení nabídky cestovního ruchu zaměřené na segment dětí a mládeže.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ČERTÍK, Miroslav a Věra FIŠEROVÁ. *Volný čas, životní styl a cestovní ruch*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2009. ISBN 978-80-86578-93-4.

DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-901-7.

FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0207-X.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

HESKOVÁ, Marie a kol. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

INDROVÁ, Jarmila a kolektiv *Cestovní ruch pro všechny* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008, ISBN 978-80-7399-407-05. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/4fa1846e-ee0c-40d7-ae2e-a43007314a2c/GetFile14_1.pdf

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar, Jiří JEŽEK a Miroslav PAVLÁK. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995. ISBN 80-7082-185-X.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, c2001. ISBN 8071785350.

JIRSA, Tomáš. *Fyziognomie psaní: v záhybech literárního ornamentu*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2012. ISBN 978-80-7308-439-4.

KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada Publ., 2005. ISBN 80-247-1104-4.

NAKONEČNÝ, Milan. Úvod do psychologie. Praha: Academia, 2003. 7988. ISBN 80-200-0993-0.

NEUMANN, J.: K problematice osobnosti pubescentního delikventa. In: Aktuální problémy kriminologie II: sborník statí pracovníků Výzkumného ústavu kriminologického při GP ČSSR. Praha: Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR, 1981.

PARMOVÁ, D. PARMOVÁ, D. *Provoz služeb v cestovním ruchu*. České Budějovice: JCU, 2003. ISBN 80-7040-611-9.

PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch: Výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*[online]. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-717-8295-5.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

SEARS, William a Martha SEARS. *Kontaktní rodičovství: rozumná cesta k pochopení a výchově dětí*. Praha: Argo, 2012. S. 12-13. ISBN 978-80-257-0597-1.

SMĚKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 1. vyd. Brno: Barrister, c2002. Studium. ISBN 80-859-4781-1.

SMĚKAL, Vladimír. *Vývojová psychologie a etika* [online]. Fakulta sociálních studií Masarykovi univerzity v Brně. s. 1. Dostupné z: http://www.rotary2240.org/admin/documents/ybiscz0126/refDocuments/files/document_133.pdf

RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: (soubor studijních materiálů)*. Vyd. 2., (1. v nakl. Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2007. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-44-1.

ŠINDELÁŘOVÁ, L.: Světové trendy v cestovním ruchu - 6. díl: Dark Tourism [online]. CzechTourism, 2008. Dostupný z WWW: http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/clanky/21_07_08_dark_tourism.pdf

VANÍČEK, Jiří a Miroslav KŘEŠŤAN. *Školení a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu - průvodce v cestovním ruchu: Marketing cestovního ruchu* [online]. Praha: MMR ČR, 2007. s. 4. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/ba898846-3cc2-4274-9c8e-6bb974c08475/GetFile20.pdf>

VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER, Andrea HOLEŠINSKÁ a Petra METELKOVÁ. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, ISBN 80-210-4167-6.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ADKINS, Barbara a Eryn GRANT. *Qualitative Sociology Review* [online].2007. In:Dostupné z: http://www.qualitativesociologyreview.org/ENG/Volume7/QSR_3_2_Adkins_Grant.pd

MASARIKOVÁ, Anna a Pavol MASARIK. *Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. Vyd. 2. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, 2002. ISBN 80-968735-0-4.

MOISĂ, Claudia. *Aspects Of The Youth Travel Demand. Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*. [online] 2010, roč. 2010, č. 12, 575-582 p. Dostupné z: <http://oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/1220102/08.pdf>

MOISĂ, Claudia. *Conceptual clarifications regarding youth travel. Young Economists Journal*. [online] 2010, 2010, č. 14S, 99 p. Dostupné z: <http://feaa.ucv.ro/RTE/14S-14.pdf>

RICHARDS, Greg. *New Horizons II: The Young Independent Traveller*. Amsterdam: WYSE Travel Confederation, 2007. 34 p.

WILSON, J. and Richards. *Student and youth travel: a bibliography of research and publications*. Amsterdam: International Student Travel Confederation (ISTC), 2003. 5 p. ISBN 9075775180.

WYSE TRAVEL CONFEDERATION. *Youth Travel Accommodation Usage: Executive Summary*. WYSE Travel Confederation [online]. 2013. 7 p. Dostupné z: <https://staywysetest.files.wordpress.com/2013/09/youth-travel-accommodation-usageexecutive-summary1.pdf>

Seznam použitých internetových zdrojů

ADVENTURA: *cestovní kancelář* [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.adventura.cz/zajezdy/?druh=dovolena-s-detmi>

ATAKY TERORISTŮ: Islámský stát vyhlásil Západu válku, varuje expert. *Týden.cz* [online]. 2015, 1 [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/afrika/islamsky-stat-vyhlasil-zapadu-valku-varuje-expert_347799.htm

BIOFARMY.CZ: *síť ukázkových ekofarem* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.biofarmy.cz/>

BUDVA: *info web o Černé Hoře* [online]. [cit. 2016-05-25].

BUBNUJEME.CZ: *skupinové bubnování odbourává stres, posiluje imunitu, stmeluje kolektiv..* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.bubnujeme.cz/>

ČERNÁ HORA: *Sveti Stefan* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.rovnou.cz/sveti-stefan.htm>

CERNA-HORA.SVETADILY.CZ: *Ulcinj - informace o letovisku* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.svetadily.cz/ulcinj/lokality>

CESTOVATEL.CZ *Cestovatelé sobě* [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.cestovatel.cz/clanky/volunturismus-dobrovolnicka-turistika/>

CESTOVNÍ KANCELÁŘ CK2 [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://ck2.cz/pro-verejnost/poznavaci-zajezdy/velka-britanie/harry-potter---filmove-ateliery-v-londyne/1167.php>

CESTOVNÍ KANCELÁŘ CK2 [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ck2.cz/pro-verejnost/zajezdy-pro-rodice-a-deti/zabavni-parky/legoland-a-istar-warsi-suptmsup/1183.php>

CESTOVNÍ KANCELÁŘ. CZ: *Cestování online* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.cestovnikancelar.cz/zajezdy.php>

CESTOVNÍ-KANCELÁŘE.CZ [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.cestovni-kancelare.cz/geops-ck/>

CESTOVNÍ KANCELÁŘ GEOPS: *cesty za poznáním, uměním a přírodou* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.geops.cz/zajezdy/zajezdy-za-zabavou-pro-deti-a-dospELE/>

CK KALLA.CZ: *levná letní dovolená u moře 2016 se super first minute, pro děti zdarma, dovolená u moře pro seniory* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckkalla.cz/>

CK TOPINKA: *Léto plné zážitků, pro každého tábor na míru* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.tabory.cz/>

COHEN, Erik. *Taylor Francis online: Journal of Tourism and Cultural Change* [online]. In: . 2003 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/loi/rtcc20#.VzuP0PmyOko>

COUCHSURFING: *About us* [online]. 2016 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.couchsurfing.com/about/about-us/>

COUCHSURFING: *Statistics*. © 1999 - 2016 Couchsurfing International, [online]. 1999-2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <https://www.couchsurfing.org/statistics>

CZ GEOCACHING: *Co je to geocaching?* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://kesky.cz/zaciname-s-geocachingem/co-je-to-geocaching/>

ČEDOK: *Cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.cedok.cz/cedok>

ČESKÝ GEOCACHING: *Co je geocaching* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://ceskygeocaching.wordpress.com/about/>

ČERNÁ HORA: *Malý ale malebný státeček* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cernahora.ikn.cz/mesta-a-mista/pristavni-mesto-bar/>

ČERNÁ HORA: *Národní park Skadarské jezero* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.rovnou.cz/skadarske-jezero.htm>

DĚTSKÉ ZÁJEZDY *Tipy na výlety a zábavu pro celou rodinu* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckinex.cz/view.aspx?pg=info.html>

ESO: *www.exotika.cz* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.esotravel.cz/>

EXIM TOURS [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.eximtours.cz/>

FIRO TOUR: *cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.firotour.cz/zajezdy/dovolena-pro-rodiny-s-detmi/?od=10&zajezdu=10>

FIRO TOUR: *cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.firotour.cz/zajezdy/chorvatsko/stredni-dalmacie/zaostrog/eklata-yyy276/>

HANKA.CZ [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.hanka.cz/>

HOW VOLUNTOURISM WORKS, [online] [2016-05-10]. Dostupné z: <http://adventure.howstuffworks.com/voluntourism.htm>

IDNES.CZ: *finance* [online]. 0015n. 1. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/cesi-bez-penez-dluhy-010-/sporeni.aspx?c=A150617_170356_sporeni_kho

IPK INTERNATIONAL. *ITB World Travel Trends Report 2013/2014*. Messe Berlin GmbH, [online]. 2013. 30 p. Dostupné z: http://sete.gr/media/1848/131213_itb-world-travel-trends-report-2013-2014.pdf

INEX CESTOVNÍ KANCELÁŘ S.R.O. [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckinex.cz/view.aspx?pg=info.html>

INVIA.CZ: *Nový rozměr dovolené* [online]. 0016n. 1. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.invia.cz/o-invia/duvody-proc-invia/>

INVIA: *jiný rozměr dovolené* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.invia.cz/o-invia/novinky/1962-vezmete-deti-k-mori-a-uplne-zadarmo-nebo-jen-za-cenu-letenky/>

KOVOTOUR PLUS: *cestovní kancelář* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.kovotour.cz/>

KURZY.CZ: *Kurzy měn - kurzovní lístek ČNB* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/>

MALÁ CESTOVNÍ KANCELÁŘ: *MA.CE.K* [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ckmacek.cz/index.php>

MANAGEMENT MANIA: *Motivace, motivování a motivační teorie* [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/motivace-a-motivovani>

MORAVA TOUR: *Cestovní kancelář* [online]. 0016n. 1. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.moravatour.cz/>

NA NÁS SE MŮŽETE OPRAVDU SPOLEHNOUT: *CK Sport* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.ck-sport.cz/>

NEZISKOVKY.CZ [online]. nevedeno [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/506_575/o-nas_poslani-a-cile/

NOVINKY.CZ [online]. Borgis, 2016. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/386505-euro-a-akcie-po-utocich-v-parizi-klesaji-ceka-se-dopad-na-cestovni-ruch.html>

NOVINKY.CZ: *finance* [online]. 2014 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/finance/342342-cechum-jsou-varovani-lhostejna-na-dovolenou-si-dal-pujcuji.html>

ORBION.CZ: *Černá Hora průvodce* [online]. 2016 [cit. 2016-05-25]. Dostupné z: <http://cerna-hora.rovnou.cz/sveti-stefan.htm>

- PEARCE, Philip. *ScienceDirect: A "University of Travel": Backpacker learning*[online]. In: . 2007 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517706002196>
- PEDAGOGICKO – PSYCHOLOGICKÁ PORADNA [online]. [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.pppbruntal.cz/texty/text02.html>
- PRŮKAZ ISIC. *Isic.cz* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: <http://www.isic.cz/prukazy/prukaz-isic/>
- SSP: *International social survey programme*[online]. 2010 [cit. 2016-05-17]. Dostupné z: <http://www.issp.org/>
- RICHARDS, Greg. *What is cultural tourism?* [online]. 2003. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: https://www.academia.edu/1869136/What_is_Cultural_Tourism
- SBÍRKA ZÁKONŮ ČR [online]. [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>
- STRÁNKY ASOCIACE WALDORFSKÝCH ŠKOL ČESKÉ REPUBLIKY: *Waldorfské školy* [online]. 2008 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: http://www.iwaldorf.cz/wald_ped.php?menu=ped-owa
- STUDENT AGENCY: *Jazykové pobyty pro děti* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.jazykovepobyty.cz/pro-deti/>
- STUDENT AGENCY: *Mezinárodní průkazy* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.studentagency.cz/sluzby/prukazy-isic-itic-eyca/>
- STUDENT AGENCY [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <https://www.studentagency.cz/o-nas/profil-spolecnosti/>
- ŠANCE DĚTEM: *Ztracené dítě: noční můra všech rodič* [online]. 2016 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/ztracene-dite-nocni-mura-vsech-rodicu-77.html>
- ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka. *Cestovatel.cz: Cestovatelé sobě. Světové trendy v cestovním ruchu* [online]. 2008 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.cestovatel.cz/clanky/volunturismus-dobrovolnicka-turistika/>

ŠINDELÁŘOVÁ, Lenka. *Mladý cestovatel nemusí mít nálepku batůžkáře*. Hospodářské noviny [online]. [cit. 2016-01-14]. Dostupné z: <http://life.ihned.cz/cestovani/c1-28340290-mlady-cestovatel-nemusi-mit-nalepkubatzkare>

ŠÍPEK, Jiří, Jaroslav KACETL a Jiří ŠTYRSKÝ. *Vybrané sociologicko - psychologické souvislosti cestování*. Czech journal of tourism [online]. 2012, s. 18-29. Dostupné z: www.czechjournaloftourism.cz/cislo/cz/54/01-2012

TRENDY CESTOVNÍHO RUCHU V EVROPĚ. In: © 1997-2014 CzechTrade [online]. 1997-2014 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/cestovni-ruch/trendy-cestovniho-ruchu-vevrobe/1000498/34740>

THE UNWTO: World Tourism Organization is a specialized agency of the United Nations. *World Tourism Organization UNWTO* [online]. nevedeno [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/content/understanding-tourism-basic-glossary>

TZB-INFO.CZ: *Právní předpisy* [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/zakon-c-17-1992-sb-o-zivotnim-prostredi>

UNICEF: *Úmluva o právech dítěte*. Česká Republika [online]. 2016 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.unicef.cz/aktualne/82292-umluva-o-pravech-ditete>

VOLUNTOURISM: *Welcome Potential VolunTourists* [online]. 2009 [cit. 2016-02-28]. Dostupné z: <http://www.voluntourism.org/travelers.htm>

ZÁJEZDY PRO DĚTI [online]. 2016 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.zajezdyprodeti.cz/>

SEZNAM ZKRATEK

ATIC - Asociace turistických informačních center

AIEST – Mezinárodní organizace sdružující vědecké pracovníky v cestovním ruchu

GPS - Globální polohovací systém

ISIC - Je nástrojem k prokázání statusu studenta a čerpání slev po celém světě

ITIC - Průkaz ITIC (International Teacher Identity Card) je jediný mezinárodně uznávaný doklad učitelské profese.

UNESCO - Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu

UNWTO - Organizace spojených národů

WTO - Světová obchodní organizace

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 2 - Analýza trhu	43
Tabulka 3 - detailní program zájezdu pro děti 1. den	62
Tabulka 4 - detailní program zájezdu pro děti 2. den	63
Tabulka 5 - detailní program zájezdu pro děti 3. den	64
Tabulka 6 - detailní program zájezdu pro děti 4. den	64
Tabulka 7 - Program zájezdu pro mládež 1. a 2. den	69
Tabulka 8 - Program zájezdu pro mládež 3. den	70
Tabulka 9 - program zájezdu mládež 4. den	71
Tabulka 10 - Program zájezdu pro mládež 5. den	72
Tabulka 11 - program zájezdu pro mládež 6. a 7. den	72
Tabulka 12 - program zájezdu pro mládež 8. den	73
Tabulka 13 - program zájezdu pro mládež 9. a 10. den	74
Tabulka 14 - Program zájezdu pro mládež 11. den	75
Tabulka 15 - Program zájezdu pro mládež 12. den	76
Tabulka 16 - program zájezdu pro mládež 13. a 14. den	77

Seznam grafů

Graf 1- Jak často se děti věnují těmto činnostem? ČR, 2007	31
Graf 2 - Smysl využití volného času	32
Graf 3 - Negativní pocity při dovolené	33

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Tabulka přehled trestných činů	I
Příloha B – Fotografie pohledu na terasu před domem	II
Příloha C – Fotografie pohledu na jeden z pokojů	II

Příloha A - Tabulka přehled trestných činů

Název	Spácháno skutků – děti 0-17 let	Stíháno, vyšetřováno – děti 0-17 let	Celkem	Z celkových trestných činů
Vraždy	5	3	8	155
Násilné činy	726	443	1169	15 669
Mravnostní činy	328	186	514	2 256
Krádeže vloupáním	628	342	970	34 476
Krádeže prosté	856	479	1 335	84 793
Majetkové činy	1 743	945	2 688	44 123
Ostatní kriminální činy	867	443	1 310	27 340
Zbývající	126	80	206	32 646
Hospodářské činy	154	89	243	30 616

Zdroj: autor práce, 2016 (vlastní zpracování)

data dostupná z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>

Příloha B – Fotografie pohledu na terasu před domem

Příloha C – Fotografie pohledu na jeden z pokojů

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Erika Jeřábková

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: prezenční

Název práce: Cestovních ruch specifických skupin – uspokojování potřeb se zaměřením na segment dětí a mládeže

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 72

Celkový počet stran příloh: 2

Počet titulů českých použitých zdrojů: 27

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 7

Počet internetových zdrojů: 41

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.